

සර්පයෙක් උපමා කොට දෙසූ දහම

අලගද්දපම සූත්‍රය

ආචාර්ය සුජනීය
මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

(ධර්ම දානය පිණිසයි.)

පුණ්‍යානුමෝදනාව

මෙම උතුම් ධර්ම ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කළ අති පූජනීය ආචාර්ය මරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු සියලුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට කායික මානසික සුවය සහ පනන්නාවූ බෝධියකින් උතුම් වූ චතුරායඝී සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ වේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමු.

“ප්‍රඥා ප්‍රභා”
සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුන
පන්තිපිටිය පාර,
බත්තරමුල්ල.
web : www.buddhismforyou.org

සැප්තැම්බර් මස 6 වන දිනට 72 විය සම්පූර්ණ කරන **ච්චිවර්ඪ මල්ලවආරච්චි මහතාට** නිදුක් නිරෝගී සුවය සහ උතුම් චතුරායඝී සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ වේවායි ප්‍රාර්ථනා කිරීමත් සදහම් මාවතේ ගමන් කරන ඔබ අප සැමදෙනාටම නිර්වාන අවබෝධය වීම පිණිස මෙම උතුම් ධර්ම ග්‍රන්ථය හේතු වේවායි! යන පැතුමෙන් දහම් පඬුර ඔබ වෙත පූජා කරනු ලබන්නේ 200, කොස්වත්ත, තලංගම පදිංචි ලලිතා මල්ලවආරච්චි, දු පුතුන්, මිණිබිරිය හා මුණුබුරන් විසිනි.

මුද්‍රණය
පියසිරි මුද්‍රණාලය සහ සමාගම
අංක 469, අතුරුගිරිය පාර, මාලබේ.
ෆෝන් : 011-2561551

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටාණන්ගේ ආරාමයේ වැඩ වසන සේක. ඒ කාලයේ ගද්ධබාධිපුබ්බ (ගිජුලිහිණියන් නසන කුලයෙහි උපන්) අර්ථය නම් හික්ෂුවට මෙබඳු ළාමක දෘෂ්ඨියක් සිතෙහි හට ගත්තේය.

අලගද්දපම සූත්‍රය

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන අර්ථයස්ස නාම හික්ඛුනො ගද්ධබාධි පුබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති. තථාහං භගවතා ධම්මං දේසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා ධම්මා අන්තරායිකා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අන්තරායායාති. අස්සොසුං බො සම්බහුලා හික්ඛු: අර්ථයස්ස කිර නාම හික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දේසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා ධම්මා අන්තරායිකා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අන්තරායායාති.

කාරුණික පින්වතුනි,

පින්වත් ඔබ හැම දෙනාටම තුණුරුවන් සතු අනන්ත ගුණ බෙලෙන් හැම සැනසිල්ලක්ම වේවායි සෙත් ප්‍රාර්ථනා කරනවා. මජ්ඣිම නිකායේ ඕපම්ම වග්ගයට අයත් අලගද්දපම සූත්‍ර දේශනාවයි අප සාකච්ඡා කරන්න බලාපොරොත්තු වන්නේ.

‘අලගද්ද’ යනු සථියා යන අදහසයි. සර්පයෙක් උපමා කරගෙන දේශනා කළ සූත්‍රයයි මේ අලගද්දපම සූත්‍රය ලෙසින් දක්වන්නේ.

සර්පයෙක් හිලෑ කරන කෙනෙක් හෝ සර්පයන් අල්ලන නුවණැති අයෙක් සර්පයෙක් පණ පිටින් අල්ලන්නේ නම්, ගෙලෙනුයි අල්ලන්නේ. වලිගයෙන් ඇල්ලුවොත් අනික් පැත්තට හැරී දෂ්ඨ කරන්න පුළුවනි. ඒ වගේ ධර්මය දකින්නේ කෙසේද යන්න මේ සූත්‍ර දේශනාවෙන් පැහැදිලි කරනවා. ධර්මය වරදවා ගත්තොත් සර්පයාගෙන් විපතක් වෙනවා වගේ ඒ පුද්ගලයාට මහා විපතක් වෙන්න පුළුවනි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් අන්තරායක ධර්ම කෙනෙක් (මෙතැනදී අන්තරායක ධර්ම යනුවෙන් සඳහන් කරන්නේ ස්වර්ග මෝක්ෂ දෙකටම විපත් ඇති කරන, මෙලොව පරලොව දෙකටම විපත් ඇති කරන, සුගතියට නිවනට බාධා කරන යන අදහසයි) අන්තරාකර යැයි යම්සේ වදාරන ලද්දාහුද, ඒ ධර්මයෝ සේවනය කරන්නාහට අන්තරාය පිණිස අසමර්ථ යැයි (අන්තරායකර නොවේ යන අදහස) මෙසේ මම, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි” යන මෙබඳු පාප දෘෂ්ඨියක් ඉපදුණි යැයි හික්ෂුන් සියළු දෙනාටම අසන්නට ලැබුණාහ.

මේ හික්ෂුවට මෙවැනි සිතුවිල්ලක් සිතෙහි හටගන්නා. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ස්වර්ග මෝක්ෂ සම්පත්තියට අන්තරායික (බාධා කරන, විපත් කරන, අනතුරු කරන) යම් ධර්ම දේශනයක් සිදුකර තිබෙනවා. ඒ අන්තරායික ධර්ම ආශ්‍රය නොකරන්න යනුවෙන් දේශනා කර තිබෙනවා. නමුත් මට සිතෙනවා, ඒවා ආශ්‍රය කිරීම වරදක් නොවේ යැයි මෙවැනි අදහසක් මගේ සිතෙහි තිබෙනවා. මම එය දරාගෙන සිටිනවා.”

වර්තමානයේ වුණත් බොහෝ දෙනෙකුගේ සිත් තුළ ඇතිවෙන්න පුළුවන්, මෙවැනි අදහස් “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළාට සසරක් තිබෙනවා, පින්පව් තිබෙනවා යනුවෙන්, නමුත් ඒවා දැක තිබෙන්නේ කවුද? එහෙම වෙන්නේ කොහොමද? එහෙම වෙන්නේ නැහැ.” මෙවැනි දෘෂ්ඨීන් ඇතිවන්න පුළුවනි. එය පාප දෘෂ්ඨියක් ලෙසට සි සඳහන් කරන්නේ.

ඉක්බිති ඒ හික්ෂුහු ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය හික්ෂුව වෙතට වැඩම කළහ. “ආයුෂ්මත් අර්ථයයිනි, නුඹට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් වූ ධර්ම කෙනෙක් ස්වර්ග මෝක්ෂ සම්පත්තියට බාධා පමුණුවන්නේ යයි දේශනා කර තිබෙනවාද? ඒ අන්තරායික ධර්ම ආශ්‍රය කරන අයට

එසේ අන්තරාය පිණිස සිදුවීමක් නොවේ” යයිද “මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දකිමි” යැයි පාපී දෘෂ්ඨියක් උපන්නේදැයි ප්‍රශ්න කළහ.

හැබැඳ අර්ථය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ධර්ම කෙනෙක් සුගතිය පිණිසත්, නිවන පිණිසත් බාධාවක් යනුවෙන් දේශනා කර තිබෙනවා. ඒ ධර්මයෝ ආශ්‍රය කරන අයට එසේ අන්තරාවක් නොවේ යන අදහසින් තථාගතයන් වහන්සේ දෙසූ ධර්මය සිත්හි තබාගෙන සිටිනවා. එසේ නැත්නම් ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය මම තේරුම් ගන්නේ එහෙමයි’ යනුවෙන් පාපී හැඟීමක් දැක්මක් නූඹට ඇතිවී තිබෙනවද? මේ ආකාරයට හික්ෂුන් වහන්සේලා මේ අර්ථය හික්ෂුන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්න කළා.

මෙහිදී අර්ථය හික්ෂුව ‘නැත’ යනුවෙන් සඳහන් කළේ නැහැ. සත්‍යය ප්‍රකාශ කළා. මෙහිදී අපට පැහැදිලි වන කරුණක් නම් මේ ධර්ම සාකච්ඡා වලදී බොහෝවිට කිසිදු කෙනෙක් සත්‍යය දේ සඟවන්නේ නැහැ. මේ ප්‍රකාශයක් කළා නම් එය කළා යයි සඳහන් කරනවා. එයට හේතුව නම් මේ සාකච්ඡා කරන්නේ බොහෝ විටෙක රහතුන් වහන්සේලා සමඟ නිසයි.

ඉක්බිති ඒ හික්ෂුහු ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහු ඒ පවිටු දෘෂ්ඨියෙන් තොර කරනු කැමැත්තාහු මේ ආකාරයෙන් ප්‍රශ්න කරනවා. කුමක් හෝ අදහසක් සිතෙහි දරාගෙන සිටින්න පුළුවන්. සාකච්ඡා කළ යුත්තේ, කරුණු විමසා බලලයි. ‘ඇවැත් අර්ථයෙහි, එසේ කියන්න එපා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භූත චෝදනා කරන්න එපා. ඇවැත්, අර්ථයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ලෙසින් අන්තරායකර ධර්මයෝ අන්තරායකර යැයි වදාරන ලදහ. ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස සමථිවෙත්මය.’”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ස්වර්ග මෝක්ෂ සම්පත්තියට අන්තරායකර යැයි ධර්මයෝ දේශනා කර තිබෙනවා. ඒ ධර්මයෝ ආශ්‍රය කරන අයට අන්තරාය පිණිසම සමර්ථ වන බවත් දේශනා කර තිබෙනවා. අනික් ස්වමීන් වහන්සේ මේ අර්ථය හික්ෂුවට මෙසේ සඳහන් කරනවා.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ අල්පාශ්වාද ඇත්තාහු යයිද බොහෝ දුක් ඇත්තාහු යයිද, බොහෝ දැඩි වෙහෙස ඇත්තාහු යයිද, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි ද වදාරන ලද්දාහ. (අප්පස්සාදා කාමා චුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීනවො එඝ්භියො අට්ඨිකඬ්ඛලුපමා කාමා චුත්තා භගවතා”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක තිබෙන ආදීනව නිරන්තරයෙන් දේශනා කරනවා. එය සේවනය නොකරන්න යන අදහස අපි ගත යුතුයි. එහි ඇති ආදීනවයත් තේරුම් ගත යුතුයි. ධර්ම කථාවේ මේ ආකාරයටයි සඳහන් කරන්නේ. අප මූලින් දකින්නේ අස්සාදයයි. එයයි ඉන්ද්‍රියයන්ට ගෝචර වන්නේ. අස්සාදය කියන්නේ සොම්නසයි. ඇස ගැටෙන්නේ ඉෂ්ඨ අරමුණෙහි නිසා මූලින්ම දකින්නේ (ලබන්නේ) අස්සාදයයි. අස්සාදයෙන් අනතුරුව එහි ආදීනවය දකින්න යයි ආරාධනා කරනවා.

සියල්ල අනිත්‍ය නම්, ‘යද නිව්චං තං දුක්ඛං යං දුක්ඛං තදනත්තා’ යමක් අනිත්‍ය නම් දුක හට ගන්නවා. දුක් හට ගන්නේ ස්ථිර ආත්මය හෝ ස්ථිර පැවැත්මක් නොවන නිසයි. නිත්‍ය නොවන නිසයි. එහි ස්වභාවය අනුව ආස්වාදය දකිනවා. එහෙත් එහි ආදීනවය කුමක්ද යන්නත් දකින්න යැයි තථාගතයන් වහන්සේ ආරාධනා කරනවා.

ආදීනවය නම් අනිත්‍ය ස්වභාවයට පත්වීමයි. වෙනස්වීමයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිතරම දේශනා කරන්නේ යමක ආදීනවයයි. උන්වහන්සේ කුසල් පැත්තෙනුත් ආදීනවය දේශනා කරනවා. ආදීනවය ගැන සඳහන් කරන විට යම්විටෙක අපට එක්වරම හිතෙන්නේ නරක පැත්ත පමණයි. ක්‍රියාවේ යහපත් වූ ආදීනවයක් ද තිබෙනවා. එලයක් තිබෙනවා. කුසලය කුමක් දැයි පෙන්වා එම කුසලයේ ආදීනවයක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

මෙහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ කාමයන්ගේ ඇති අල්ප ආශ්වාද බවයි. එහි ඉතාම ස්වල්ප සතුටක් තිබෙන්නේ. හැබැයි බොහෝ දුක් තිබෙනවා. කාමයන්ගේ බොහෝ දුක් සහ අල්ප සතුටක් රැදිලා තියෙනවා. ඒවායින් බොහෝ දැඩි වෙහෙසක් දෙනවා. හය, දුක, වේදනාව, තැති ගැනීම, කඳුළු, අප්‍රමාණ දුක් දෙනවා. කාමයන්ට ඇළුණු විට මොන තරම් හොඳයි කිව්වත්, ඒ කැමති වස්තුව

වෙනස් වනවිට එය දරාගන්න අමාරුයි. වෙන්වනවිට, අත් හැරෙන විට, දරාගන්න අපහසුයි.

සරල නිදසුනක් ගතහොත් දෙමව්පියන් දරුවන් අතර තිබෙන හැඟීමත් එලෙසයි. මෙතැනදී අප 'කාමය' යන වචනය සඳහන් කරන්නේ නැහැ. නමුත් කාමය යන වචනයේ අදහස සරලව ගතහොත් ඇලීම, අල්ලා ගැනීම, උපාදානය යනාදියයි. එය ලොකු උපායාසයක්. නමුත් ස්වල්ප ආස්වාදයක් ලබන්නේ බොහෝ දුක් ඇති කරනවා. (බහු දුක්ඛා)

දෙමව්පියෝ - දරුවෝ, ස්වාමි - භාය්‍යා, සොයුරු - සොයුරියන්, ලෙන්ගතු ප්‍රිය වස්තු, සවිඤ්ඤාණක වස්තු කෙරෙහි වුණත්, ගහකොළ - දේපල, ඇඳුම් පැළඳුම් ආදී තමා සතු අජීව අවිඤ්ඤාණක වස්තූන් කෙරෙහි වුණත් අභාවිත සිතකින් හෙවත් අනවබෝධයෙන් කටයුතු කළොත් ලබාදෙන සතුට ස්වල්පයයි. වෙහෙස දෙන දුක් බොහොමයි. ඒ ඔස්සේ බිය, දුක, තැති ගැනීම, ඇවිලීම, වේදනාව, ආදී වැඩි ප්‍රමාණයක්ම ඇතිවී තිබෙන්නේ. භාවිත සිතකින් මේවා පරිහරණය නොකළොත් ආදීනවය භයානකයි. දිගින් දිගටම දුක් පිණිස, බොහෝ දුඛි වෙහෙස ලබාදීම පිණිසයි ආදීනවය ලැබෙන්නේ.

"භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ ඇට සැකිල්ලකට (අට්ඨිකඛ්ඛලපමා කාමා) බඳු උපමා ඇත්තාහ." දැන් ඔබ සිතුවොත් අප සියළු දෙනාම ස්වාමීන් වහන්සේත් සමගම ඇටසැකිලි කියලා, ඔබට චිත්‍රයකට මවාගන්න පුළුවනි නම් ඒ චිත්‍රය කුමන ආකාරයක වෙන්න පුළුවනිද? හිසේ වර්ණය, (සුදු ද, කළු ද, දුඹුරු ද) දකින්න පුළුවනිද? දත්වල වෙනසක් දකිනවද? උසයි, මහතයි, කෙට්ටුයි පැහැපත් ආදිය දැනෙනවද? සියළුම ඇටසැකිලි එක පෙළට තබා ලස්සනම ඇට සැකිල්ල තෝරන්න කියලා කියන්න පුළුවනිද? පර්යේෂණයකදී නම් කැටුණු බිඳුණු නැති ඇටසැකිල්ල දෙන්න කියා කියන්න පුළුවනි. නමුත් සාමාන්‍ය ලෝකයා කියන පරිදි ප්‍රසන්නම ඇට සැකිල්ලක් යනුවෙන් දෙයක් නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ඇටසැකිල්ලටයි 'කාමය' උපමා කළේ.

නවසිවටීක භාවනාවෙහි සඳහන් පරිදි මේ ඇටසැකිල්ල අවසානයේ කැබලි වලට විසිරී ගොස් මහ පොළොවේ දුටුබි බවට පත්වෙනවා, ඒ ආදීනවය එයයි.

කාමයෝ ඒ ආකාරයයි. එය පුස්සක්. හිස් දෙයක්. බොල් දෙයක්. මායාවක්. අල්ප ආශ්වාදයකි ලබන්නේ. අවසානයේදී බහුදුක්ඛො, (බොහෝ දුක්) බොහෝ උපායාසයන්ගෙන් කෙළවර වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ වදන් පෙළ බොහෝ වටිනවා. මේ වචන පෙළ කට පාඩම් කර තේරුම් ගන්න පුළුවනි නම් බොහෝ වටිනා ධර්ම කොට්ඨාශයක් ලෙසින් දකින්න පුළුවනි. 'අප්පස්සාදා කාමා චුත්තා භගවතා බහු දුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො, එඤ්ඤායො'.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ මාංශපේශියකට (මංසපෙසුපමා කාමා චුත්තා භගවතා) බඳු උපමා කොට ඇත්තාහ. පුංචි මස් කැබැල්ලකට උපමා කොට තිබෙනවා. කුණු වෙනවා, දුගඳු හමනවා, ඊළගට මැස්සන් වහනවා. ඉක්මණින්ම පිළිකුල් බවට පත්වෙනවා. සාමාන්‍ය වශයෙන් සිතන්න, ලෝකයා ආහාරයට ගන්නා සතෙකුගේ මසක් වුණත් ලැබුණොත්, තරමකින් හෝ සිහිය පිහිටුවා ගත හැකි මනුෂ්‍යයෙකුට එහි ආදීනව බහුලව දැනෙන්න පුළුවනි.

කාමයෝ තණ හුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. (තිණුක්කුපමා කාමා) තණ හුලක් යනු සමහර තෘණ වර්ග තිබෙනවා, එය ගැවුණොත් අගින් කැපෙනවා.

කාමයෝ ගිණි අගුරු වලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. (අධගාරකාසුපමා කාමා චුත්තා) කාමයෝ සිහිනයකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. (සුපිනකුපමා කාමා චුත්තා) කාමයෝ ණයට ඉල්ලා ගත් දෙයකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. (යාවිතකුපමා කාමා චුත්තා) කාමයෝ රුක් එලයකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. (රුක්ඛඵලපමා කාමා චුත්තා) කාමයෝ අසිපත හා මස්ලොඹුවට බඳු උපමා ඇත්තාහ. (අසිසුනුපමා කාමා චුත්තා) කාමයෝ අඩයටි හුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. (සත්තිසුලපමා කාමා චුත්තා) කාමයෝ සප්භිසකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. (සප්පසිරුපමා කාමා චුත්තා) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ උපායාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදාරණ ලදහ. (බහුදුක්ඛා, බහුපායාසා, ආදීනවො එඤ්ඤායොති)

ගිණි අගුරු වලක්, සිහිනයක්, ණයට ඉල්ලාගත් දෙයක්, රුක් එලයක් (හොඳටම පැසුණු ගහෙන් වැටෙන්න ආසන්න මොනයම් හෝ

වෙලාවක වැටෙන ස්ථිර නැති දෙයක්) අසිපතක්, මස්ලොඹුවක්, දෙපැත්තම කැපෙන අඩ යටියක්, සර්ප හිසක්, මේ ආකාරයෙන් උපමාවන් දක්වමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාමයෝ ගැන දේශනා කළා. ඔබට සඳහන් කළ ආකාරයට, සරලම තැනින් පටන් ගතහොත් මේ ඇලීම පිළිබඳව කෙළවරට යනවිට තේරුම් ගන්න පුළුවනි. මේ අල්ප ආශ්වාද වූ බොහෝ දුක් නුවණින් කල්පනා කර බලන්න, ඔබට සැපයිය යනුවෙන් සන්තෘෂ්ඨි වූ ඇලීමක් ලැබුවානම්, ලැබීලා තිබෙනවා නම් ඒවා රැක ගන්න මොනතරම් දුකක් විඳිනවද? මොනතරම් වෙහෙසක් දරනවද? අවසානයේදී බොහෝ දෙනෙක් කියන්නේ 'මේ දෙය නොලැබුණානම් හොඳයි, මේ ආකාරයට නොකර සිටියා නම් හොඳයි, මෙසේ නොවුණා නම් හොඳයි' යනුවෙනි.

'මෙසේ ද, ඒ හික්ෂුන් විසින් ගද්ධබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණ ප්‍රශ්න කරනු ලබනුයේ ලබ්ධිය (විශ්වාසය) පිහිටවනු ලබනුයේ කරුණු විචාරනු ලබනුයේ ඒ පවිටු දෘෂ්ඨියම දෘෂ්ඨි බලයෙන් සිත්හි තබාගෙන කොට ගෙන එයට බැසගෙන මෙසේ කියයි. 'ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් වූ අන්තරායකර ධර්ම කෙනෙක් (සඟමොක් දෙකට) අන්තරායකරයහයි, වදාරණ ලද්දාහු නම් ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස නොවෙත්ද, ඇවැත්නි, එවැනි ලෙසින්ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්ම දනිමි'යි කියේය.

ඒ ස්වාමීන් වහන්සේලා ප්‍රශ්න කරන විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ ආකාරයට කාමයන්ගේ ආදීනව දේශනා කරමින් අරිට්ඨ හික්ෂුව දරූ මතය කුමක්ද?

'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ස්වර්ග මෝක්ෂ සම්පත්තියට අන්තරායකර ධර්ම දේශනා කර තිබෙනවා. ඒ අන්තරායකර ධර්ම ආශ්‍රය කිරීමත්, අනුගමනය කිරීමත් අන්තරායකර යයි දේශනා කළත්, එය එසේ නොවේ. අන්තරායකරණයට සමර්ථ නොවේ යන අදහසයි මේ අරිට්ඨ හික්ෂුව ළඟ තිබුණේ.' භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ කාමයන්ගේ ආදීනවයයි. අනිත් ස්වාමීන් වහන්සේලා සඳහන් කළාට පසුවත් මේ අරිට්ඨ හික්ෂුව ඒ පවිටු දෘෂ්ඨියෙන්ම සිත සකස් කොට ගෙන එයට බැසගෙන තම මතයම පවසනවා.

සමහර උදවිය වැරදි හැඟීමක් හෝ පාපී දෘෂ්ඨියක් අල්ලා

ගත්විට ඒ හැඟීමෙන්මයි එයට කරුණු දක්වන්නේ. එයට ගැළපෙන ආකාරයටමයි වචන කථා කරන්නේ. සිතන්නේ, උදාහරණ ගන්නේ. ඒ සියල්ලම පාපයම ආශ්‍රය කරගෙනයි කරුණු දක්වන්නේ. ධර්මානුකූලව ජීවත්වන කෙනෙක් ගැන සඳහන් කළොත්, පාපී අදහස් තිබෙන කෙනෙක් කියන්න පුළුවනි. 'කාටද ඔය විදියට ධර්මානුකූලව ජීවත් වෙලා හරි ගිහින් තියෙන්නේ. අර වැරදි කරන අය මොනතරම් හොඳින් ඉන්නවාද...' සමහර විටෙක ඒ අය නිදසුනට ගන්නේ තමන්ගේ පාපී සිතුවිලි වචන ක්‍රියාවටම ගන්න පුළුවන් පිරිස සමඟයි. පාපය ස්පර්ශ කරනවා යනුවෙන් සඳහන් කළේ ඒ අදහසයි.

පාපයම ස්පර්ශ කරමින් එය සිහි කරමින්, පාපයටම බැසගෙන මෙසේ සඳහන් කරනවා, 'ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අන්තරායකර ධර්ම කෙනෙක් (ස්වර්ග මෝක්ෂ දෙකටම) අන්තරායකරයයි වදාරන ලද්දාහු නම් ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට යම් සේ අන්තරාය පිණිස නොවෙත්ද ඇවැත්නි එවැනි ලෙසින් ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දකිමි'යි කියේය.'

'යම් හෙයකින් ඒ හික්ෂුහු ගද්ධබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු ඒ පවිටු දෘෂ්ඨියෙන් තොර කරන්නට නොහැකි වුවාහුද ඉක්බිති ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියාහුය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පස්ව හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළාහුය.'

ස්වාමීන් වහන්සේලා මූලින් උත්සාහ දරුවා, මේ අරිට්ඨ හික්ෂුවට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව නිවැරදි කර පෙන්වන්න. නමුත් දෘෂ්ඨියෙන් බැහැර කරන්න බැරිවුණා. එය දැඩිව අල්ලාගෙනයි සිටියේ. ඊට පසුව ඒ ස්වාමීන් වහන්සේලා බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙතට වැඩම කර මේ අදහස සඳහන් කළා.

'වහන්ස, ගද්ධබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහට යම් මේ අන්තරායකර ධර්ම කෙනෙක් අන්තරායකරයහයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දාහුද, ඔහු සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස අසමර්ථ වෙත්ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනගෙන සිටිමි මෙබඳු ලාමක දෘෂ්ඨියක් උපන. වහන්ස, අපි ගද්ධබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ නම් මහණහුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම්

ඒ අන්තරායික ධර්ම කෙනෙක් අන්තරායික ධර්මයහයි වදාරණ ලද්දාහුද ඔහු සෙවුනානට යම් සේ අන්තරාය පිණිස අසමර්ථ වෙත්ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ ධර්මය දැනගෙන සිටිමියි යන මෙබඳු පවිටු දෘෂ්ඨියක් උපන්නේයි ඇසුම්හ.’

‘වහන්ස, ඉක්බිති අපි ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහු කරා එළඹියම්හ. එළඹී ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහු තෙල කිම්හ. ‘ඇවැන අර්ථය, යම්සේ අන්තරායකර ධර්ම කෙනෙක් අන්තරායකරයනයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දාහු නම්, ඒ ධර්මයෝ සෙවුනානට යම්සේ අන්තරාය පිණිස අසමර්ථද, මම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එසේම දැනිමියි කියා පවිටු දෘෂ්ඨියක් උපන්නේයි යනු සැබෑද? යනුයි.’

‘වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණ අපට තෙල කීය. යම් යම් අන්තරායකාර ධර්ම කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අන්තරායිකහයි වදාරන ලද්දාහුද ඔහු සෙවුනානට අන්තරාය පිණිස යම් සේ අසමර්ථද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එසෙයින්ම දැනිමියි කියායි.’

‘වහන්ස, ඉක්බිති අපි ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහු ඒ පවිටු දෘෂ්ඨියෙන් තොර කරනු කැමැත්තමෝ කළම්හ. ලබ්ධිය පිහිටුවුම්හ. කරුණු විචාළම්හ. ඇවැත් අර්ථය, මෙසේ නොකියව. ඇවැත් අර්ථය, මෙසේ නොකියව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට චෝදනා නොකරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට චෝදනා නොමැනවි.’

මෙහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභූත චෝදනා කරන්න එපා යනුවෙන් දෙවරක්ම සඳහන් කරනවා. වඩාත්ම මතුකොට දක්වන්න ඕනෑ දේ බොහෝ විටක දෙවරක් සඳහන්කරනවා. ‘එය කරන්න එපා, එහෙම කරන්න හොඳ නැහැ...’ යම් කරුණක් කරුණාවෙන් කියන්න ඕනෑ වූ විට දෙවරක්, නැත්නම් තුන්වරක් පමණ කියනවා. එක් වරම කියන්න පුළුවනි. එවිට එය තද වචනයක් වෙන් පුළුවනි. කරුණාවන්ත වචන ලිහිල්, සිසිල් නිසා දෙතුන් වර සඳහන් කරනවා. දරුවන්ට වුවත් ‘ඒක කරන්න එපා පුතා, එය කරන්න එපා පුතා’ යනුවෙන් දෙතුන් වර කියන අවස්ථා තිබෙනවා. එය එක්වර කියනවට වඩා දෙතුන් වරක් කියන විට සිසිල් මෙන්ම ලිහිල් බවක් තිබෙනවා.

‘ඇවැත් අර්ථයනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනේක ප්‍රකාරයෙන් අන්තරායික ධර්මයෝ අන්තරායික ධර්මයහයි වදාරන ලදහ. ඔහු සෙවුනානට අන්තරාය පිණිස සමර්ථ ම වෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ අල්පාස්වාදයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුඛි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ යයි වදාරන ලදහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ සර්ප හිසකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුඛි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ යයි වදාරන ලදහ’ යනුවෙනි.

ස්වාමීන් වහන්සේලා සඳහන් කරනවා, මේ ආකාරයට අප ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය හික්ෂුච සමාසක් දෘෂ්ඨියේ පිහිටුවන්න උත්සාහ කළා. කාමායන්ගේ ආදීනව පැහැදිලි කළා. මේ කාමයන් අල්ප ආස්වාද, බොහෝ දුක්, බොහෝ වෙහෙස දනවන මේ වගේ ආදීනව තිබෙනවා යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ.

‘වහන්ස මෙලෙසිනුත් අප විසින් ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය හික්ෂු තෙමේ ප්‍රශ්න කරනු ලබනුයේ ලබ්ධිය පිහිටවනු ලබනුයේ, කරුණු විචාරනු ලබනුයේ ඒ පවිටු දෘෂ්ඨියම දුඛි ලෙසින් ගෙන එයට වාද විවාද කරයි. යම් යම් අන්තරායකර ධර්ම කෙනෙක් අන්තරායකර හයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දාහුද ඔහු සෙවුනානට අන්තරාය පිණිස යම් සේ අසමර්ථයහයි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එවැනි සේම දැනිමි’යි කියායි.

වහන්ස, යම් හෙයකින් අපි ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහු ඒ පවිටු දෘෂ්ඨියෙන් තොර කරන්නට අසමර්ථ වුවමෝද, අපි මේ කාරණය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරම්හ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි සිටි දවසෙත් එකම වහල යට එවැනි පිරිස් එදත් ජීවත් වුණා. අපේ පවුල් පරිසරයන්හිත් සිටින්නට පුළුවනි. යම්තැනක දරුවන්ට, දෙමව්පියන්ට, හොඳ හරක තේරෙනවා. තවත් තැනක දෙමව්පියන්ට තේරෙන්නේ නැහැ. සමහර තැන්වල දෙමව්පියෝ මොනතරම් දරුවන්ට කිවුවත් ඒ අය තේරුම් ගන්නේ නැහැ.

මෙයින් අපට හොඳ යහපත් වූ අදහසක් ගන්න පුළුවනි. සියලු ඇලීම් ස්වාමි - භාය්ථා, සොයුරු - සොයුරියන්, සවිඤ්ඤාණක - අවිඤ්ඤාණක මේ හැම වස්තුවක්ම, හැම දෙයක්ම ස්වල්ප වූ ආස්වාද, බොහෝ දුක්, බොහෝ උපායාස, බොහෝ ආදීනවයන්ය. ඒ බව දැනගෙන වඩ වඩාත් භාවිත හිතක් ඇති කරගෙන මේ මාර්ගයට ළංවුණොත් අපේ සිතේ සංසිද්ධිමක් තිබෙනවා. සැප යනුවෙන් අප හඳුන්වන්නේ මේ අතින් අල්ලාගන්න දේවලට වඩා මනසේ ඇති කරගන්න අවබෝධයයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ප්‍රශ්න කරනවා 'අරිට්ඨ ඔබට මෙබඳු පවිටු දෘෂ්ඨියක් ඇති වුණා කියන්නේ සැබෑවක්ද?'

අරිට්ඨ භික්ෂුව සඳහන් කරනවා, 'භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් මේ අන්තරායන ධර්ම කෙනෙක් අන්තරායකරහ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කළා නම් ඒවා අනුගමනය කරන්නාහට යම් සේ අන්තරාය පිණිස නොවෙත්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ඒ ධර්මය මම එවැනි සේ දනිමි.'

'මෝස පුරුෂය, කවරෙකුට මා විසින් මෙසේ දෙසූ ධර්මයක් නුඹ දැන සිටියෙහිද? මා එවැනි ධර්මයක් දේශනා කළේ කාහටද? මෝස පුරුෂය, මා විසින් නොයෙක් ලෙසින් අන්තරායක ධර්මයෝ අන්තරායකරහය යි වදාරන ලද්දාහු නොවෙද්ද? ඒවා ආශ්‍රය කරන්නාට එනම් අනුගමනය කරන්නාට ඒ ධර්මයේ අන්තරාය පිණිසම සමර්ථ නොවෙත්ද? මා විසින් මෙසේ දේශනා කොට තිබෙනවද?'

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද ඒ ධර්මය නැවතත් සිහිපත් කරනවා.

'මා විසින් කාමයෝ අල්පාශ්වාද ඇත්තාහු යයි ද බොහෝ දුක් ඇත්තාහු යයි ද මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි ද වදාරන ලද්දාහු නොවෙද? කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ මස් වැදෑල්ලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ තණ හුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ ගිනි අගුරු වලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ සිහිනයකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ පිරුළුවකට (ණයට ඉල්ලාගත් දෙයකට) බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ රුක් එල බඳු උපමා

ඇත්තාහ. කාමයෝ අසිපත හා මස් ලොඹුවකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ අඩයටි හුලකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. කාමයෝ සප් හිසකට බඳු උපමා ඇත්තාහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දැඩි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝයි වදාරන ලද්දාහ. වැලිදු මෝස පුරුෂය, නුඹ තමා වරදවා ගත් දෘෂ්ඨියෙන් වෝදනා කෙරෙහි. නුඹ තමන් ගුණ කණිහි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙහි. හිස් පුරුෂය, එය තට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස, දුක් පිණිස පවතියි.'

මේ ගැඹුරු අදහස කුමක් වුවත්, වර්තමානයේ තෙරුවන් සරණ ගිය බොහෝ පිරිස් අතරත්, මීට සමාන අදහස් තිබෙන අය දකින්නට පුළුවනි. සමහර ඇත්තෝ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයට කැමැතියි. එය පිළිගන්නවා. නමුත් කර්මයත් සමඟ ඊළඟ ජීවිතයක් ගැන (භවයක් ගැන) එතරම් විශ්වාසයක් නැහැ. 'කවුද දන්නේ මැරුණට පස්සේ මොනව වෙයිද කියලා?' යනුවෙන් සිතන අය නැතුවා නොවෙයි. 'අපි ජීවත්ව සිටින කාලය තුළ කෙස් හෝ ඇස, කණ ආදී ඉන්ද්‍රියයන් සතුටු කර ජීවත්වෙන්න ඕන. ඒකෙ වැරද්දක් නැහැ.' කියා සිතන ඇතැම් අය නැතුවා නොවේ.

කාමයෝ අල්පාශ්වාදයහ. ඉතාම අඩු ආශ්වාදයක් තිබෙන්නේ. බොහෝ දුක් සහිතයි. බොහෝ උපායාස සහිතයි. බලවත් වූ සිත් තැවුල් ගෙන දෙනවා. කෙලෙස් වලින් පීඩාවක් ගෙන දෙනවා. එයයි සමස්තයක් වශයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙතනදී දේශනා කළේ.

මෙසේ කාමයන්හි ආදීනව පෙන්වා දෙන විට, අයෙකුට මෙසේ සිතෙන්නට පුළුවනි.

'කවුද දන්නේ ඕවායේ විපාක ලැබෙනවද කියලා...'

මේ අදහසට එන්නේ සිත්හි අල්ලාගත් උපාදානය කරගත් කාමයන් බලවත්ව නැගී සිටින නිසයි. නැත්නම් එවැනි අදහසකට එන්නේ නැහැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ මේ ධර්මය ඉතාම පැහැදිලියි. සාමාන්‍ය මිනිස් සිතකට එකවිටම සිතාගත නොහැකි මෙවැනි අදහස් පෙළක් මතුකොට පෙන්වා දෙන්න, ඒ සිතේ මොන තරම් දියුණුවක්, පර්යේෂණයක්, පුරුද්දක් තිබෙන්න ඕනද? සෑහෙන කාලයක් භාවිත සිතක් ඇති කරගත් පසුවයි කෙනෙකුට ටිකෙන් ටික

මෙය වැටහෙන්න පටන් ගන්නේ. බුදුන් වහන්සේ දේශනා කළ භයානක අන්තරායකර මාර්ගය, හැබැවටම අන්තරායකරයි කියා ටික ටික වැටහෙද්දී, තමන් ඇලුණු අරමුණෙන් බැහැරවීමට බැරි වූ විට ධර්මයට පිටුපෑමටයි ඒ අය උත්සාහ කරන්නේ. 'මෝස' - 'හිස්' කෙනෙක් ඊට පසු හිස් අදහස් ඉදිරිපත් කරනවා. නමුත් තමුන්ගේ සිතට එබී බැලීමට පුළුවනි නම් මේ උපාදානය කිරීම (අල්ලා ගැනීම) දැනගත හැකියි.

ප්‍රඥප්තියේ, සම්මුතියේ පිහිටා ඇතැම් දේ අපි අල්ලාගෙන සිටිනවා. නමුත් දැඩිව අල්ලාගෙන නැහැ. ඒවා ජීවිතය පවත්වා ගැනීම සඳහා කරන පරිහරණයක් පමණයි. දැඩිව අල්ලාගත් විටයි උපාදානයක් වන්නේ. එයයි පස් පවු, දස අකුසල් දක්වාම යොමු කරන්නේ. ප්‍රාණසානයක් කරන මට්ටමට පවා එන්නේ දැඩිව අල්ලාගත් විටයි. එසේ නැත්නම් අත්හැර ගැනීමට ලෙහෙසියි. 'මේක විපත්තියක් නම් මම අත්හරිනවා.' නමුත් 'මෙය නැතුවම බැහැ.' කියා සිතනවිට එයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට උත්සාහ කිරීම නිසා ප්‍රාණසානය හෝ සොරකම කිරීමට පටන් ගන්නවා.

'සම්මුතියේ නම් මෙය මටයි අයිති. නමුත් ඔබ ඉල්ලනවා නම් කරදර කරනවා නම්, මෙය රැක ගැනීමට උත්සාහ කිරීම මට කරදරයක්. මට එය එපා. මම එය අත්හරිනවා....' කොහොමත් සියල්ල අත්හැරෙනවා. අත්හරින්නට වෙනවා.

පාදාන්තයේ පටන් හිස් මුදුන දක්වාම රෝම කුපයක තරම්වත් අයිතියක් නැත්නම්, මෙය දැඩිව අල්ලාගෙන, කෙලෙස්වලින් සිත පුරවාගෙන, උපායාස බහුලව සිටිනවාට වඩා අත්හැරීම තුළ ලොකු සුවයක් තිබෙනවා. ගැඹුරින් කල්පනා කළොත් 'මගේ' යයි අල්ලාගෙන සිටීම සංකල්පයක් පමණයි.

'සංකල්ප රාගෝ පුරිසස්ස කාමෝ
නෙ නෙ කාමායානි විත්‍රානි ලෝකේ.....'

යන වචන ටික ඔබට මතක ඇති. නිබ්බේධ සූත්‍ර ඇසුරෙන් මේ හැම දෙයක්ම මා නිතර සඳහන් කළා. "කාමය යනු පුද්ගලයාගේ සිතේ පහළවන සිතිවිල්ලකුයි. බාහිර වස්තුවල කාමයෝ නැත."

'මම කැමැතියි. මේක මගේ ලෝකේ, මේක මගේ සිහිනය. මේ සියල්ල සංකල්ප - සිතුවිලි. අපි ඒවා ඒ අයුරින් වැරදියට, දැඩිව අල්ලාගැනීම නිසා අපි දැඩිව කාමයන්හි බැඳෙනවා. දැඩි උපාදානයට එන නිසයි 'මේක මට නැතුව බැහැ' කියන තැනට එන්නේ.

නමුත් ආදීනවය තේරුම් ගතහොත් සංකල්පය නැතිවන විට ඒ අදහස බැහැරවීමට පටන් ගන්නවා. 'මට මෙය නැතුව ජීවත්වෙන්න බැහැ' කියූ අය එහි තිබුණු ආදීනවය මතුවන විට අල්පාශ්වාද, බොහෝ දුක්, බොහෝ උපායාස මතුවී පෙනෙන විට, අනේ මම මේක මොනවට අල්ලාගත්තද, මේ අනතුර දැනගෙන සිටියානම් එහෙම වෙන්නේ නැහැ කියා කියනවා. 'කල් ඇතිව දැනගෙන හිටිය නම් මේ කරදරවලට පත්වෙන්නේ නැහැ.' කියන්නේ කරදර දැනගන්නා තුරු එහි ආදීනවය තේරුම් ගත්තේ නැති නිසයි. කෙලෙස් ගැන කියන මේ මාර්ගය 'රජෝ පථෝ' කෙලෙස් වලට මාර්ගයක්. සතර අපායට මාර්ගය සකසනවා යනුවෙන් පැහැදිලි කරද්දී අවබෝධයක් නැතුව ඒ මාර්ගය දිගේ ගොස් වැටුණාට පසු ගැලවෙන එක ලෙහෙසි නැතිබවයි බුදු රජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ.

අපි කාමයන්ට දැඩිව ඇලුණු පසු ඇතැම් දේ තේරුම් ගන්නා නමුත් ඇතැම් දේ තේරුම් ගන්නේ නැහැ. කාමයන්ට වාසිවන දේ - අර සිංහල ව්‍යවහාරයට අනුව 'ලිස්සලා අරිනවා' බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ හිටියා මක්බලී ගෝසාල කියා කෙනෙක්. එයා 'ආදාගේ ධර්මය' දේශනා කරනවා කියලයි කිවුවේ. ඕනෑම ප්‍රශ්නයකදී වෙන්නත් පුළුවන්, නොවෙන්නත් පුළුවන්. දෙපැත්තම වෙන්න පුළුවන් කියා ලිස්සලා යනවා. නැවත උපදිනවද කියා ඇසුවොත් උපදින්නත් පුළුවන්. නැතිවෙන්නත් පුළුවන් ලෙසින් කවදාවත් පිළිතුරක් දෙන්නේ නැහැ. ඒ වගේ අපි උපාදානය කරගත් දේවල් වලදී වාසියට එතන නතර වෙනවා. තමන්ට ඕනෑකමක් තිබේනම් එයයි අල්ලාගන්නේ. සමහරුන්ට 'වාසියට ඇහෙනවා' කියනා වගේ. සමහරුන්ට හරි දේ වුණත් ඇහෙන්නේ නැහැ. සමහර පුංචි දරුවන්ට අවවාදයක් කළාම ළඟ සිටියත් ඇහෙන්නේ නැහැ වගේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ අර්ථය භික්ෂුවට දේශනා කළේ හැබැවටම මේ අන්තරායක මාර්ගයයි. හිස් පුරුෂය, මෝස පුරුෂය, නුඹ කියනව ඒක අන්තරායක වෙන්නේ නැහැ, කාමයන්ට යොමුවීම නිවැරදියි කියා.

මම ඔබට සඳහන් කළේ එවැනි අදහසක් දරණ අය සිටිනවා. ධර්ම මාර්ගයට ළං වූ විට ඒ දෙස අපහාසයෙන් හෝ අවඥාවෙන් බලන අය සිටින්නට පුළුවන්. ඇතැම් වෙලාවට එක ඉරියව්වකින් පැය භාගයක් වාඩිවී සිටීමට බැරි කෙනෙක් හිතනවා 'එළිවෙන්කුරු දෙවොලේ මඩුවක් නටලා ඒකෙන් ශාන්තියක් ලබමු' කියලා. ඒ එක් එක් අයගේ ආකල්ප. ධර්ම මාර්ගය තුළ දී පැය භාගයක් වාඩිවී සිටීමට නොවෙයි අදහස් කරන්නේ. සමාධියට ගෙන ඒමයි. අඩුම තරමින් මෙම ත්‍රී සිතක් ඇතිකර ගැනීමට පුළුවන් නම් එසේ නැතහොත් බුදුරජාණන් වහන්සේ යන උතුම් මනුෂ්‍ය රත්නයේ එක බුදු ගුණයක් හරියට දැනුණොත්, අඩුම තරමේ කරුණා, මෙම ත්‍රිය සිතට එනවා. ඔබ මේ මාර්ගයට පුරුදුවෙලා භාවනා වැඩසටහනට නාවත් උදේ පාන්දර පැයක් දෙකක් හිත සන්සුන්ව පවත්වා ගන්න සිත කියාවි. එසේ නොවුනොත් උදේ පාන්දර පැය දෙක තුන තුළ සාමාන්‍ය විදියට කිවුවොත් 'මාර යුද්ධය' පටන් ගන්නවා.

'ගිහි ගෙදර ගිනි ගෙදර. උදේ පාන්දර මාර යුද්ධය'

මාර යුද්ධය පළමු ආයුධය රාගය - ඇලීම.

සපත්තුව නැහැ. පනාව නැහැ. ඔය ඇලීමත් සමඟ උදේ පාන්දර ලොකු යුද්ධයක්. තරහව, අමනාපය, ගැටීම් තුළින් දරුවන්ටත් කැගහනවා. සමහර තැන්වල තෝරාත් මහත්තයත් බැණ ගන්නවා. ඊට පසු සමහරු එළියට බහින්නේ කැම කන්නෙන් නැතිව. මොනතරම් අවුලක්ද එතැන තිබෙන්නේ. මිනිස් සිත්වල ආශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන සිත්වල ධර්මය දැක නැතිනම් එය ලොකු ගැටළුවක්. ආර්ථික අඩුපාඩු ඇති ගෙවල්වල ගැටළු අඩුයි. ඇලෙන්ග ගැටෙන්ග දෙයක් නැහැනේ. නමුත් වැඩිපුර තිබෙන විට ඇලීම ගැටීම වැඩියි. ඇලුම් දෙකක් තුනක් නම් තිබෙන්නේ එහි තෝරන්න දෙයක් නැහැ. නමුත් හතලිහක් පනහක් තිබෙනම් සියල්ල ව්‍යාකූලයි. ඔය තිබෙන කලබලයෙන් සන්සුන් වී පැයක් දෙකක්, අඩුම තරමින් අලුතෙන් කෙලෙස් රැස් කරන්නේ නැතුව අලුතෙන් උපදානය කරගන්නේ නැතිව මනස සකස්කර ගන්න අපට පුළුවන්. එක රූප කලාපයක විත්තක්ෂණ 17 ක්. එක විත්තක්ෂණයක උප්පාද, ධීහි, හංග අවස්ථා 3 ක්, අභිධර්ම කතාවේ පැහැදිලි කරන ආකාරයටයි.

ලෝභාදී වශයෙන් දැන් වෛතසික 52 න් මේ ආකාරයට අපි අකුසල ධර්ම වලට වැටුණොත් විත්තක්ෂණයකදී මොන තරම් කෙලෙස් රැස්වෙනවද? සංතතිය නිසා (අතරක් නැතිව ගලාගෙන යාම) මෙය අපට දැනෙන්නේ නැහැ. කෙනෙක් කියන්නේ 'මට පොඩ්ඩක් තරහ ගියා' කියලයි. පොඩ්ඩක් නොවෙයි විත්තක්ෂණ වශයෙන් කොපමණ ලොකු ප්‍රමාණයක් ද? එනිසා අඩුම තරමේ මේ ගත කරන වෙලාවේ ඇලීම් ගැටීම් වලින් බැහැරවී, කාමයන්ගෙන් බැහැරවී ගත කිරීම ලොකු නිවීමක්. අලුතින් අකුසල ධර්ම රැස් නොකරන අවස්ථාවක්. අලුතින් අකුසල ධර්ම රැස්වෙන්නේ නැත්නම් ඒ මුල්බැසගෙන තිබෙන දේවල් වැඩෙන්න බැරිවෙනවා.

ගසක් වුවත්, අලුතින් වතුර, පොහොර දමන්නේ නැතිනම්, එහි තිබුණු ශක්තිය අවසන් වී, එල හටගන්නේ නැතිව දිරා යනවා. රාගානුසය, මානානුසය, පටිසානුසය, විචිකිච්ඡානුසය, අවිජ්ජානුසය, භවරාගානුසය, දිට්ඨානුසය වශයෙන් මේ අනුසය ධර්ම යටපත්වී බලවත්ව තිබෙන ඒවායි. මේ පැත්තෙන් අපි අලුතින් පොහොර දමන්නේ නැහැ. අලුතින් හට ගන්නා දේ සංසිඳුවලා තිබෙන්නේ. බාහිරව එතදේත් පාලනය කරලයි තිබෙන්නේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ දේශනා කළහ.

'පහස්සර මිදං හික්ඛවේ විත්තං තඤ්චබෝ ආගන්තුකෙහි උපක්කිලෙසෙ උපක්කිලිට්ඨියං'

මේ සිත බාහිරව ගලා එන කෙලෙස් නිසයි කිලිටි වෙන්නේ. දැන් අලුතෙන් රැස්වන්නේ නැති නිසා මුල් බැසගෙන තිබෙන දේවල් වලට වැඩෙන්න අමාරුයි. භාවනාව ඔස්සේ මේ මාර්ගය ඔස්සේ ඒ මුල් බැස ගෙන තිබෙන දේ සොලව සොලවා 'වලෙන්ති කම්පෙණි විද්වංසෙණි' (අනුසය ධර්මය) කම්පාකර ගලවන තැනට උත්සාහ කළ යුතුයි. ඇතැම්විට හිතෙන්න පුළුවන් 'කෝ මට ලැබුණු දෙයක් නැහැනේ' කියා. එහෙත් මේ භාවනාව සඳහා කාලය ගතකිරීම නිවීමක්. ඇලීම, ගැටීම්, බැඳීම් ආදී කාමාස්වාදයන්ගෙන් මිදී ගත කරන කාලය ඉතාම නිවුණු කාලයක්. අනෙක් හැම වෙලාවකම ඇලෙනවා නැත්නම් ගැටෙනවා. විවිධ වර්ග සමඟ ගත කරන නිසා මනස සන්සුන් කරගන්නේ නැත්නම් හරිම අපහසුයි.

එක්කෙනෙක් ශ්‍රද්ධාවන්තයි. තව කෙනෙක් අශ්‍රද්ධාවන්තයි. කෙනෙක් සිල්වත්. තව කෙනෙක් දුස්සිල්වත්. කෙනෙක් ලෝභී. තව කෙනෙක් නිර්ලෝභීයි. හදාගත්, සන්සුන් කරගත් මනසින් යුතුව, මේවා උපාදානය කරගන්නේ නැතිව පාලනය කර ගන්නොත්, සකස් කර ගන්නොත් මිස, නැත්නම් ඇලීමක් හා ගැටීමක්මයි නිරන්තරයෙන්ම සිද්ධවන්නේ. අපට නොදන්නාත් ඇතැම් දේවල් කෙරෙහි අපි වැඩිපුර ඇලීමයි ඉන්නේ.

‘මම අද හරි සතුටෙන් හිටියේ’ ධර්මයට ළංව හිත සමාධිගත නොකරගෙන නම් මොකක්ද ඒ සතුට?

‘අද දරුවො ඔක්කොම ගෙදර ඇවිත් ඉන්නවා. කිසිම පාච්චක් නැහැ. මට හරිම සතුටයි. පුංචි දරුවන් දකින විට මට හිතෙන්නේ මමත් පුංචි කාලයට ගියා වගේ’ කියනවා. සමහර තාත්තලා පොඩි අයත් සමඟ දණගානවා. දරුවන් එක එක්කෙනා ගෙදරින් යනවිට ඇස්වල කඳුළු පුරවගෙන ‘පාච්ච’ කියයි. ‘මට ගෙදර ඉන්න අමාරුයි. ටිකක් ඵලියට බැහැලා යනවා’ කියයි. මේ තදින්ම අල්ලාගෙනයි ඉන්නේ. කාමරයට ගොස් දොර ඇර බලනවා. තවමත් සුවද තියෙනවා කියනවා. මේ කොපමණ ඇලීමද? ඔය වෙලාවට මරණයට පත් වුණොත් විඤ්ඤාණය බැහැරවී ජේත ලෝකයේ ඉපදිලා දරුවන්ගේ පස්සෙන් තමයි එන්නේ. මෙපමණ කාලයක් අපි වඩලා තිබෙන්නේ අර අල්ලා ගැනීමි.

දන් ඔබ විමසන්න පුළුවන් ‘සතුටුවෙන්න එපාද?’ ‘නැහැ. සතුටුවෙන්න. පරමාර්ථ ධර්මය දැනගෙන’ දරුවන් වෙනුවෙන් යුතුකම් ඉටුකරන්න. කිසිඳු වරදක් නැහැ. නමුත් පරමාර්ථ ධර්මය හැදුණු සිත තුළ උපාදානය අඩුකර ගන්න අපට අවබෝධය තියෙන්න ඕන. දරුවන්, මුණුබුරු, මිණිබිරියන් හමුවුණු තැනදී සම්මුතියේ සතුටු වුණා. පිළිගත්තා වරදක් නැහැ. එහෙත් ඔවුන් යන විට ඔබේ සිත තුළ ගැටීමක් ඇති නොවිය යුතුය. අපේ සිත සන්සුන් වෙලා. අත්හැරීම අපේ සිත තුළ දියුණු වෙලා තියෙනවා කියා අපට දැනෙන්න ඕන.

‘ආයුජ්ඣං නාහි නන්දති පක්කමජ්ඣං න සොවති’
(සංග්‍රාමජීව සූත්‍රය)

“එන්නිය දූක සතුටු නොවෙන්නත් බැහැරව යන්නිය දූක ශෝක නොකරන්නත් ඉගෙන ගත යුතුය.”

මෙසේ නොවේ නම් අපි සැමදාම එකම තැනයි ඉන්නේ. ‘සෝද සෝදා මඩේ දානවා’ කියන්නේ ඒකටයි. ඒ අය නරක නැති බව පැහැදිලියි. ශීලයේ පිහිටා සිටිනවා. එය වටිනවා. නමුත් අපි බලාපොරොත්තුවන සමාධිය, දුකෙන් නිදහස්වීම කියන තැන නැහැ. පිරිසිදුව ඉන්න එක හොඳයි. ඒත් පිරිසිදුව ඉන්න හැමෝම හොඳ අය නොවෙයි. ඔබේ සිත රිදෙන්න එපා. ධර්මය තේරුම් ගැනීමටයි මේ පැහැදිලි කරන්නේ. සිංහල ව්‍යවහාරයේ තිබෙනවා ‘සුදු රෙදි පොරව ගෙන හිටියට ඇතුලෙ ඉන්නේ නපුරු කෙනෙක්’ කියලා. යහපත් වචන කථා කරන්න ඕන. යහපත් වචන කථා කළ පමණින්ම එයා හොඳ කෙනෙක් කියන්න බැහැ. ශාන්තුවරයන් වගේ පෙනී සිටින ඇතැම් නරක අය ඉන්නවා. යකඩ කැබලි වගේ රත්වත් ගල්වලා මතුපිටින් සකස්කර තිබෙන කාසි වගෙයි. නොයෙක් කුණ්ඩලාහරණ වලින් සැරසී සිටිනවා වගෙයි.

ශීලයේ පිහිටීමයි පළමුවැනි දේ. ශීලයේ පිහිටියාවූ පමණින්ම දුකින් නිදහස්වීම කියන තැන නැහැ. පංචශීලය කියන්නේ හික්මීමයි. පංච ශීලය ආරක්ෂා කළත් සිතේ ඇති වූ හා ඇතිවන කෙලෙස් බහුලයි. පන්සිල් වලින් කායික හා වාචසික සංවරයක් ඇතිවෙනවා. ඒත් දුකින් නිදහස්වීමේ මග තිබෙන්නේ සමාධිය තුළයි. අත්හැරීම තුළයි. වඩාත් වැදගත් වන්නේ ඒ අවබෝධය සමාධිය හරවාගෙන සම්ම ප්‍රඥාවට ගෙන ඒමයි.

විපතක් පැමිණි වෙලාවක ඔබගෙන් පිටවන්නේ ‘අනේ අපොයි, මම ඉවරයි’ නම් මනස තුළ දියුණුව නැහැ. විදර්ශනාවෙන් දකින දියුණුව නැහැ. අපේ මේ ඇත්හැරීම පිළිබඳව විදර්ශනාව පිළිබඳව අපට දැනෙන්න ඕන.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කාමයන් මුල් කරගෙන දේශනා කළේත් මේ කාමයන් නිසා අපි සියල්ලෝම වැරදි දෘෂ්ඨි ගන්නා බවයි. මේ ටික අපට මනාව තේරුම් ගැනීමට පුළුවන් නම් අනෙක් ඕනෑම දෘෂ්ඨියක් අත්හැරීමට පුළුවන්. ඔබ ලස්සන ඇඳුමක් ඇඳගෙන ආවත්, දෙදෙනෙකු විසින් එකවරක් දෙවරක් නොවෙයි තුන්වරක් පමණ ඔබට ඔය ඇඳුම

ගැලපෙන්නේ නැහැ' කියා කිවුවිට ඔබ හිතනවා එයත් කිවුවා. මෙයත් කිවුවා. මේක හොඳ නැහැ. මම තවත් මෙය අදින්නේ නැහැ. අර ලස්සනයි කියා සිතූ දෘෂ්ටිය ඉවරයි. කොයිතරම් එයට වියදම් වුණත් ඊට පසු එය අදින්නේ නැහැ. එය අයිත් කරනවා. සාමාන්‍ය දෘෂ්ටියේදී එසේ ලෙහෙසියෙන් අයිත් කළත් 'කාමයට බැඳුණු දෘෂ්ටිය' අත්හරින එක ලෙහෙසි නැහැ. එයයි කාමයන්ගේ ඇති ආදීනව මේ ලෙස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළේ.

සමහර ඇත්තෝ කාමයට මොනතරම් ඇලිලද කියනවා නම් 'අපාය බැරිනම් ඕන තැනක වැටුණදෙන්. මම ඒක කරනවාමයි' යන තැනට එනවා. තෙරුවන් සරණ ගිය අය අපාය ගැන සුගතිය ගැන නොදන්නවා නොවෙයි. මෙය තුළ තිබෙන ආශ්වාදය අල්පයි කියා මේ තරම් දේශනා කරද්දීත් සිත්හි බලවත්ව කාමයන් හට අරගෙන. එවිට ආදීනව පෙනෙන්නේ නැහැ. ඒනිසයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුලින්ම ඔය අන්තරායකර ධර්ම දේශනා කළේ.

'එය අන්තරායකර නොවේ කියා නුඹ සිතාගෙන සිටිනවා. ඒක නුඹ මෝඩකමක් මනසේ තිබෙන හිස් බවක්' කියා සඳහන් කළේ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන් වහන්සේලාට ආමන්ත්‍රණය කළා. 'මහණෙනි, මේ කුමක් කියාද සිතන්නේ? මේ ගද්ධබාධි පුබ්බ අරිට්ඨ හික්ෂුව මේ ශාසනයේ ඥාන නැමැති උෂ්ණයෙන් උණුසුම් කරන ලද්දේද? වහන්ස, ඒ කෙසේ වන්නේද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ නොවේමය.'

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන පෙළක් තිබෙනවා.

'ධම්මියා කතාය සන්දස්සෙසි. සමාදපේසි. සමුත්තේජේසි. සම්පනංසේසි.'

දහම් කතාවෙන් සනසනවා. කරුණු දක්වනවා. එහි පිහිටුවනවා (සමාදන් කරවනවා) වඩා උනන්දුවක් ඇති කරනවා. නිරාමිස ප්‍රීතියක් ඇතිකරනවා.

මෙහිදී ප්‍රශ්න කළේ එයයි. 'ශාසනයේ ඥාන නැමැති උෂ්ණයෙන් උණුසුම් කරන ලද්දේද, වහන්ස, එසේ වන්නේද,

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය නොවේම ය. එසේ කී කල්හි ගද්ධබාධි පුබ්බ අරිට්ඨ හික්ෂුව නිශ්ශබ්දව, නැමු ගෙල ඇතිව, යටිකුරු කළ මුව ඇතිව (මුහුණ බිමට හරවාගෙන) කල්පනා කිරීම වැටහුන් රහිතව (තේරුමක් නැතිව) සිටියා. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්දව, තේරුම් ගැනීමට බැරිව, හ්‍රාන්ත වුණාක් මෙන් අවබෝධයෙන් තොරව සිටි ගද්ධබාධි පුබ්බ අරිට්ඨ හික්ෂුවට දේශනා කරන සේක.

'හිස් පුරුෂය, මේ ස්වකීය වූ ළාමක මිථ්‍යා දෘෂ්ටියෙන් නුඹ ප්‍රකට වන්නෙහිය. මෙහිලා මම හික්ෂුන් විචාරන්නෙමි'යි වදාළ සේක. නුඹ මේ කතාවෙන් පෙනෙන්නට තිබෙන්නේ ළාමක මිථ්‍යා දෘෂ්ටියක්. මේ වගේ මිථ්‍යා දෘෂ්ටික අදහස් දිපු එක භයානක තැනක්. අන්තරායකර ධර්ම කියා දේශනා කළ විට එවා එහෙම නොවෙයි කියා කීම සම්පූර්ණම වැරදි අදහසක්. ඒනිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ අවස්ථාවේදීම තීරණය කළේ හික්ෂුන්ට කතා කර ඒ බව දේශනා කිරීමටයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන් ඇමතු සේක. 'මහණෙනි, මේ ගද්ධබාධි පුබ්බ අරිට්ඨ මහණ යම්සේ වරදවා ගත් මිථ්‍යා දෘෂ්ටියෙන් අපටත් චෝදනා කෙරේද, තමන් ගුණ කණිද (විනාශ කර ගනීද) බොහෝ අකුසලුන් රැස් කෙරේද, මා විසින් දේශනා කළ ධර්මය එලෙසින් තෙපි දු දැනිවුද?

'වහන්ස, මෙය නොවේමය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අපට නොයෙක් ලෙසින් අන්තරායික ධර්ම අන්තරායික ධර්මයයි වදාරණ ලදහ. ඔහු සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස ද සමර්ථයහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ අල්ප ආස්වාද ඇත්තාහ. බොහෝ දුක් අත්තාහ. බොහෝ දුඩ් වෙහෙස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ යයි නොයෙක් ලෙසින් අපට වදාරණ ලදහ. කමායෝ ඇට සැකිල්ලක් වැනියහ. කාමයෝ සර්ප හිසක් වැනියහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුඩ් වෙහෙස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ යයි වදාරණ ලදහ.'

මෙසේ ඒ හික්ෂුන් වහන්සේලා, අරිට්ඨ හික්ෂුව මෙන් තමන් වහන්සේලා වැරදි අදහස ගෙන නැති බවත්, කාමයන්ගේ ආදීනවය, අල්ප ආස්වාද, බොහෝ දුක් ඇති බව දේශනා කළ බව හොඳින් දන්නා බවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පැවසුවා.

සමාධියට, කුසල සිත යොමු කරගෙන එතැන විකක් ගැඹුරින් සිතන්න. හැබැවටම මේ ඇලීම් කාමයන් මොන තරම් දුක් සහිතද උපායාස බහුලද කියා තේරුම් ගන්න. බොහෝ දෙනෙකුගේ ජීවිත වැඩිහරියක්ම ගතවෙන්නේ දුකෙන්, කඳුලෙන් හා ශෝකයෙන්. සැප සැප කියා අල්ලාගෙන සිටියත් ඒවායේ මුළුමනින්ම පිරී තිබෙන්නේ දුක්. මහා ගිනිගොඩකයි නතර වී සිටින්නේ. සැප සැප කියා බොහෝ දේ තිබුණත් ඒවායේ ඇලී තිබෙන මානසික දුක් කෙළවරක් නැහැ.

රත්රන් ඇඳක් තිබුණත් නින්ද යන්නේ නැත්නම් කුමටද? 'රන්' කියන එක සංකල්පයක් පමණයි. එහිත් බලවත් වූ උපායාස තිබෙනවා. ඇතැම් අය 'මට වටිනා බොහෝ දේ තිබෙනවා. ධනය, සැප තිබෙනවා. අනික් අයට වඩා ඉහළයි. අනෙක් අය මා දෙස බලන්නේ මේ ආකාරයට'. මේවා සිතෙන් අල්ලාගත් සංකල්ප ගොඩක් පමණයි. ඒවික අල්ලාගෙන කොපමණ දුක් විඳිනවද? කාමයෙන් අල්ලාගත් ඒ සිතුවිලි වික රඳවා ගැනීමට කොපමණ ලොකු දුකක් විඳිනවද? ඒ දුක නැති කර ගැනීමටයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ස්වාමීන් වහන්සේලාට දේශනා කළේ.

එදත් නෙක්බම්ම දවසක්. කාමයන්ගෙන් වෙන් වී උපෝසථ දිනය ගත කරන විට දේශනා කළේ එයයි. ස්වාමීන් වහන්සේලා හිස් කෙස් බූ ගා දමනවා. පළමු වැනි දේ ඇලීම් දුරු කරන එකයි. ලෝක සම්මුති ව්‍යවහාරයේ 'ප්‍රසන්නයි' යන්න කෙස් ඉවත් කළ අවස්ථාවේදීම බැහැර වී යනවා. ඊට පසු මතුවී එන්නේ ගුණයයි. කරුණාවන්ත හෝ නිවුණු ගුණයයි. වීචරය, වළඳන පාත්‍රය වුණත් සාමාන්‍ය ලෝකයා දෙන වටිනාකමින් අඩු දෙයක් ලෙසයි පෙන්නුම් කළේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විනය ප්‍රඥප්තියෙහි මතුකර පෙන්වූ දේ ඇලීමෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම තොරවීමටයි දේශනා කළේ.

කතේ කරාබු, කඩුක්කන් පැළඳගෙන ඉන්නේ ලෙඩ වෙනවටද? සාමාන්‍යයෙන් මේවා සංකල්ප පමණයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ දේවල් එපා කීවේ නැහැ. අවුරුදු හතේදී සෝවාන් වූ විශාඛාව නව කෝටියක් වටිනා පළඳනාවක් පැළඳගෙනයි ආරාමයට පැමිණියේ. එය පැළඳු විට මොනරපිලක් වගේ යයි සාහිත්‍යයේ සඳහන් වෙනවා. ලෝකයේ ප්‍රඥප්තිය තුළ ජීවත් වන විට ඇලෙන්නේ නැතිව පැළඳගෙන සිටීම ගැටළුවක් නැහැ. කරදරයක් නම් ඒවා නැතිව සිටීම වඩා හොඳයි. එවිට මනසටත් ගැටළුවක් නැහැ. විශාඛාව පසුව ඒ පළඳනාව ශාසනයට පූජා කර පූර්වාරාමය සැදුවා.

'මහණෙනි, මැනවි, මා විසින් දෙසූ ධර්මය තෙපි දන්නහුය. එය මැනවි. මහණෙනි, මා විසින් තොපට නොයෙක් ලෙසින් අන්තරායික ධර්මයෝ අන්තරායික ධර්මයහයි දෙසන ලදහ. ඔහු සෙවුනාහට අන්තරාය පිණිස පවතිත්. මා විසින් කාමයෝ අල්ප වූ ආස්වාද ඇත්තාහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. දැඩි වෙහෙස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ යයි වදාරණ ලදහ. මා විසින් කාමයෝ ඇටසැකිල්ලක් වැනිය. කාමයෝ සර්ප හිසක් වැනියහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දැඩි වෙහෙස ඇත්තාහ. ආදීනව බොහෝ යයි දෙසන ලදහ. එතෙකුදු වුවත් මේ ගද්ධබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණ තෙමේ තමා වරදවා ගත් මිථ්‍යා දෘෂ්ටියෙන් අපටද වෝදනා කරයි. තමන් ගුණය ද කණියි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කරයි. එය ඒ හිස් පුරුෂයාට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස, දුක් පිණිස පවතින්නේය. මහණෙනි, හෙතෙම ඒකාන්තයෙන් ක්ලේශකාමයන්ගෙන් වෙන්ව කාම සංඥාවන්ගෙන් වෙන්වම කාම විතර්කයන්ගෙන් වෙන්වම කාමයන් සේවනය කරන්නේය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නොවේ.'

මේ ශාසනය තුළ යායුතු මාර්ගය ධර්මයේ සඳහන් වන්නේ ක්ලේශ කාමයන්ගෙන් හා වස්තු කාමයන්ගෙන් වෙන්වීමයි. සිතේ හටගන්නා ඇලීම් සහ ගැටීම් සහිත සැමදේ ක්ලේශ කාමයි. ගේ දොර, ඇඳුම් පැළඳුම්, මුතු මැණික් ආදිය වස්තු කාමයි.

එය දැඩිව ගත්විට මුලින් කාම සංඥා එන්නට පටන් ගන්නවා. ඊට පසු කාම විතර්ක එන්නට පටන් ගන්නවා. පිරිසක් අතරත් පෙනෙන්නේ සිතේ අල්ලා ගත් ඒ පුද්ගලයා වගේ. වස්තුවක් නම් ඒ වස්තුව වගේ. ඇසෙන්නේ ඒ හඬමයි. දැන් මට නින්ද යන්නේ නැහැ. හිත එක්තැන් කර වැඩක් කරගන්න බැහැ. ඇස් දෙක පියා ගත්තත්, පොතක් ගත්තත් ජේනවා. මුලින් සඳහන් කළ දෙමව්පිය - දරුවන් - මුණුබුරු මිණිබිරියන් පිළිබඳ නිදසුනක්. ඔය කාම සංඥාවන් වරද්දලයි දෙන්නේ. ඊට පසු කාම විතර්ක. එය ගලප ගලපා, හිත හිතා, නිමිති, අනුනිමිති, ව්‍යංජන ගන්නවා. සාමාන්‍යයෙන් මනුෂ්‍යයාට වන්නේ මේ දේ නොවේද? ධර්ම මාර්ගයෙන් අයිත්වීම හෝ කෙලෙස්වලට හසුවීම ලෙස දක්වන්නේ මෙයයි. වර්තමානයේ, ආතතිය, දොම්නස, විකේෂපය යන වචනවලින් කියන්නේ ඔය ටිකමයි.

මුලින් කාම ක්ලේශ මතු වී කාම සංඥාවට එනවා. අනතුරුව කාම විතර්ක එනවා. එහි කෙළවරටම ගිය පසු තමන්ටත් අනුන්ටත් කරදර කරනවා. දිවි නසාගැනීමට වුවත් බැරි නැහැ. මා විසින් නිතර දේශනා කළ,

‘යං වේදෙති තං සංජානාති
යං සංජානාති තං විතක්කේති
යං විතක්කේති තං පපඤ්ඤවති.’

යන්න ඔබට මතක ඇති.

‘යමක් හඳුනාගන්නා විට එය විතර්කයට එනවා. ඉන්පසු එය ප්‍රභංච කර ගන්නවා (තණ්හා, මද, මාන දෘෂ්ටි වශයෙන් දැඩිව අල්ලා ගන්නවා.) අභාවිත හිත නිසා අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මයට යටත් කර, කාමයන්ගේ අල්ප ආස්වාද බොහෝ දුක් සහිත ආදීනවය තේරුම් ගැනීමට බැරි වූ විට කෙලෙස්වලට යටත් කර සුඛය තුළ අල්ලා ගන්නටයි බලන්නේ. සුඛය, සැපය කියා සිතාගෙන අල්ලා ගන්නා විට, අසන විට, ඉන්ද්‍රියයන්ගෙන් දූනෙන විට ප්‍රිය දෙයෙහිදී ඇලෙනවා. අකමැති දෙයෙහිදී ගැටෙනවා.

‘මට ඕන දේ නොවෙයි මට ලැබුණේ. මේකද මම සොයාගෙන ආවේ. මේකට මම රැවටුණා. මේ මොන කරුමයක්ද....’ මේ සියල්ල ගැටීම්, ප්‍රිය දේ සොයන්න සොයන්න ගැටීම් වැඩිවෙනවා. ඒ එක පැත්තක්.

අනෙක් පැත්ත - පරමාර්ථ කතාවේදී ප්‍රියයි කියන දේ වුණත් වෙනස්වෙනවා. විපරිණාමය වන විට නැවතත් ගැටෙනවා. දැන් හොඳයි කියා ප්‍රිය භාවයෙන් ඇලෙනවා. ඒක සංඛත නිසා, වෙනස් වන විට ‘ඒක මට එපා. දැන් මට අලුත් එකක් ඕන.’ කොපමණ දේ කාලයෙන් කාලයට වෙනස් කරනවද? ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය, මනස අලුත් අලුත් දේවල් භොයනවා. අභාවිත සිතට කාලයක් පරිහරණය කරන විට නීරස වෙනවා. ඒවා ලබාගැනීමට කොපමණ මහන්සි වෙනවද? ලබා ගැනීමට පෙර, ඒ ප්‍රිය දේ නැත්නම් මොහොතක්වත් ජීවත්වීමට බැහැයි කියා සිතාගෙන ඉන්නේ. ලැබුණාට පසු එපා වෙනවා. ‘දන්නව නම් හතර ගම්මානෙ යන්නේ නැහැ’ කියනවා.

අපි ධර්මානුකූලව කල්පනා කර බැලුවොත් අපටම අපේ ජීවිතය ගැන අනුපස්සනාවට (නැවත නැවත මෙතෙහි කිරීමට) එන්න පුළුවන්. එහිදී කුසලයට යොමු කරලයි අනුපස්සනා කළ යුත්තේ. සමාධිය තුළ සිටින අය නැවත මෙතෙහි කරන්නේ ගැටෙන්න නොවෙයි.

හද්දෙකරත්ත සූත්‍රයේ සඳහන් වෙනවා අතීතය ඉක්මලා ගිහිත්. ඒ ගැන සිතා දුක්වෙන්නට එපා. ශෝක කරන්නට එපා. අනාගතය ගැන සිතා දුකට පත් වෙන්නටත් එපා. ඒ අකාරයටයි අනුපස්සනා කළ යුත්තේ. කුසලයට යොමු කොටයි සිතිය යුත්තේ.

මට යමක් නැතිවුණා නම් නැතිවුණේ ඇයි? එය සසර ගමනේ ස්වභාවය. සංඛතයි. මගේ හිතේ දුකක් ඇති වුණා නම් ඒ දැඩිව උපාදානය කරගත් නිසයි. අනිත්‍ය වූ ලෝකයක් තුළ වෙනස්වන දෙයක් දැඩිව අල්ලා ගත්විට එය වෙනස්වන විට දුක හටගන්නවා. වරද තිබෙන්නේ තමා තුළ. ඒ වස්තුව තුළ නොවෙයි. තමා දක, යුතුකම් ඉටුකර, රැක බලා ගත් මනුෂ්‍යයෙක් නම් නැතහොත් වස්තුවක් නම් ඒක සිතෙන් අත්හරින්න. ඊට එහා යමක් කරන්නට බැහැ. ඒ අවබෝධය ඇතිවන ආකාරයට මනස සකස්කර ගන්න. අනුපස්සනා කියන්නේ ඒකයි. එයට හොඳ ඉංග්‍රීසි වචනයක් තිබෙනවා ‘contemplation’ කියලා. පාලි වචනය ‘පච්චෙක්ඛිතබ්බං’ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනවා.

ඔබට මතක ඇති ධාන සූත්‍ර දේශනාවේ කරුණු 5 ක් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්න කියා තිබෙනවා.

1. ‘ජරා ධම්මොම්භි ජරං අනතීතෝති අභිණ්භං පච්චෙක්ඛිතබ්බං ඉස්ථියාවා පුරිසෙනවා ගහට්ඨෙනවා පබ්බජ්ඣෙනවා’
ස්ත්‍රී, පුරුෂ, ගිහි, පැවිදි කවුරුත් දිරාගෙන යනවා කියා නිතර මෙතෙහි කරන්න. ජරාව හෙවත් දිරාගෙන යාම නොඉක්මවා සිටින්නෙමිසි සිහිපත් කළ යුතුය.
2. ‘ව්‍යාධි ධම්මොම්භි ව්‍යාධි අනතීතෝති අභිණ්භං පච්චෙක්ඛිතබ්බං ඉස්ථියාවා පුරිසෙනවා ගහට්ඨෙන වා පබ්බජ්ඣෙනවා’

ස්ත්‍රී, පුරුෂ, ගිහි, පැවිදි කවුරුන් විසින් 'මම ව්‍යාධිය උරුමකොට ඇත්තෙක් වෙමි. ව්‍යාධිය නොඉක්මවා සිටින්නෙමි' යනුවෙන් නිතර සිහිපත් කළ යුතුය.

3. 'මරණ ධම්මොමභි මරණං අනතීතෝති අභිණ්භං පච්චවෙක්ඛිතඛිං ඉන්ද්‍රියාවා පුරිසෙනවා ගහට්ඨෙනවා පඛිඛ්ඤෙනවා'

'මම මරණය උරුමකොට ඇත්තෙක් වෙමි. මරණය නොඉක්මවා සිටින්නෙමි යනුවෙන් ස්ත්‍රී - පුරුෂ - ගිහි - පැවිදි කවුරුන් නිතර මෙතෙහි ළ යුතුය.

4. 'සඛ්ඛෙහි පියෙහි මනාපෙහි නානා භාවොහි විනාභාවොහි අභිණ්භං පච්චවෙක්ඛිතඛිං'

'සියලු ප්‍රිය මනාප වස්තූන්ගෙන් යම් වෙලාවක විපරිණාම ස්වභාවයට, නානත්වයට පත්වන්නෙමි. එය උරුම කොට ඇත්තෙක් වෙමි. නොඉක්මවා සිටින්නෙමි යනුවෙන් නිතර මෙතෙහි කළ යුතුය.' එය හොඳ අදහසක්. මේ මොහොතේ පවා ඔබට කෙනෙක් හෝ යම් දෙයක් ප්‍රියයි මනාපයි කියා දෙනවා නම් ඒ ඕනෑම වෙලාවක වන්නේ වෙනස්වන ස්වභාවයට, විනාශවන ස්වභාවයට පත්වීමයි.

5. 'කම්මස්සකොහොමි කම්මස්ස දායාදො කම්මයෝති කම්මන්දු කම්ම පටිසරණෝ යං කම්මං කරිස්සාමි කල්‍යාණංවා පාපකං වා තස්ස දායාදො භවිස්සාමිති - අභිණ්භං පච්චවෙක්ඛිතඛිං'

'යම් හොඳ හෝ නරක කර්මයක් කරන්නේද එය ඔහුට දායාදයක් බවට පත්වේ. එය යෝනියක්, නෑයෙක්, පිහිටක්, වස්තුවක් ලෙස පවතී. මම එය උරුමකොට ඇත්තෙක් වෙමි. එය නොඉක්මවා සිටින්නෙමි' යනුවෙන් ස්ත්‍රී - පුරුෂ - ගිහි - පැවිදි අපි කවුරුන් නිතර මෙතෙහි කළ යුතුයි.

රාහුලෝවාද සූත්‍රයේදී රාහුල භාමුදුරුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා 'පච්චවෙක්ඛිතඛිං පච්චවෙක්ඛිතඛිං'

කායේන කම්මං කාතඛිං' 'රාහුල යමක් කිරීමට පෙර නිතර නිතර මෙතෙහි කරන්න. ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්න.' සිතට සිතුවිල්ලට පැමිණි විට, සිතේ වෛතසික හටගන්නා විට, අරමුණේ එල්ලෙන විට නිතරනිතර මෙතෙහි කරන්න. එය ඉතා හොඳයි. එවිට එය සිතේ හොඳින් පිහටනවා. නිතර භාවිතා නොකොළොත් ශාස්ත්‍රය අමතක වෙනවා. පිරිසිදුකමට බාධාව පිරිසිදු නොකිරීම වගේ ශිල්ප ශාස්ත්‍ර අමතකවීමට හේතුව නිතර ශිල්පය ප්‍රගුණ නොකිරීමයි. සමාධියට මුල් බාධාව නිතර මෙතෙහි නොකිරීමයි. නිතර මෙතෙහි කරන විට මේ දහම, සමාධිය හොඳින් ආරක්ෂා වෙනවා. ඒ කරුණු පහ ගැන සඳහන් කළේ අන්න ඒ නිසයි.

ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්න. නොකොළොත් ඒකාන්තයෙන්ම ක්ලේශ කාමයන්ගෙන් කාම සංඥාවන්ගෙන්, කාම විතර්කයන්ගෙන් වෙන් නොවී, කාම සේවනය කෙරෙනවා.

එහෙත් මෙය කුසලයට යටත් කර පරමාර්ථ ධර්මයෙහි සිතන්න ඕන. නැත්නම් නැවත ශෝකය වැඩෙනවා. සමහර ඇත්තෝ හොඳින් ජීවත් වෙනවා. නමුත් ඉන් අදහස් කරන්නේ නැහැ පරමාර්ථ ධර්ම වශයෙන් ඔහු හොඳටම හොඳයි කියා. එයාගේ සිතක් හැදෙන්න ඕන. ස්වාමියා - බිරිඳ, දෙමව්පියන් - දරුවන්, සොහොයුරු - සොහොයුරියන්, පවුලේ එකිනෙකා ලෙන්ගතුව යුතුකම් ඉටු කිරීම හොඳයි. එහෙත් ඔවුන් මේ පරමාර්ථ ධර්මය නොදැන සිටියොත් මහත් විනාශයකට පත්වෙන්න පුළුවන්. හේතුව දැඩි ඇලීම ඔස්සේ ඔවුන්ට ප්‍රිය විප්‍රයෝගය දරාගැනීමට බැරිව තෘෂ්ණාව සතර අපායට යොමු කරන්න පුළුවන්.

'යං කිඤ්චි සමුදය ධම්මං සඛ්ඛං තං නිරොධ ධම්මං'

යමක් හටගන්නා සුළු ද ඒ හැම නැසෙන සුළුය.

මේ ධර්ම කොට්ඨාසය හොඳින් සිතේ තබාගෙන ස්වාමියා - බිරිඳ හොඳින් යුතුකම් ඉටු කරන්න. දෙමව්පියන් දරුවන් හොඳින් සියලු යුතුකම් සිදු කරන්න. ඥාති හිතවත්තයින් සියලු සත්ත්වයින් කෙරෙහිත් සියල්ල සිදු කරන්න. එහෙත් හටගත් සැම දෙයක්ම හටගන්නා වගේම නැතිවී යනවා. කිසිවක් අපට අයත් නැතිබවත්, සම්මුති 'මම' වත් මට හිමි නැති බවත් නුවණින් මෙතෙහි කරන්න.

ඔබට මතක ඇති මේ සූත්‍ර දේශනාවට හේතු වූයේ, ගද්ධකාදී පුබ්බ අර්ථය නම් භික්ෂුවක්, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ අන්තරායකර ධර්ම පිළිබඳව පළ කළ මතය බව. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා 'නිවන් මග පිණිස අන්තරායක ධර්ම මොනවා' කියා. මේ අර්ථය භික්ෂුව කියනවා ඒ අන්තරායක ධර්ම නිවන් මග අනුරන්තට සමර්ථ වන්නේ නැහැ කියා. තවත් සරලව සඳහන් කළොත් ඒවා 'අන්තරායක ධර්ම' ලෙස තමන් පිළිගන්නේ නැහැ කියා. අන්ත ඒ අනුවයි මේ දේශනාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැහැදිලි කරන්නේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, 'මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂු පුරුෂයෝ සූත්‍ර, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භ්‍යධම්ම, වේදල්ල යන ධර්ම උගනිති. (මේවා නවාංග සක්ඛු ශාසනය නම් වේ.) එහෙත් ඒවායේ අර්ථය ප්‍රඥාවෙන් පරීක්ෂා නොකරති. නුවණින් අදහස මෙනෙහි නොකරන්නාවූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ මැනවින් නොවැටහෙත්. ඔහු පරවාදයන්හි දොස් නැගීම අනුසස් කොට (ප්‍රයෝජන) ඇත්තාවූ, මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු'යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාවූ ධර්මය උගනිත්. යමක් සඳහා ධර්මය හදාරත් නම් ඒ ප්‍රයෝජන ද නොලබත්. වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට බොහෝ කාලයක් අහිත පිණිස, දුක් පිණිස පවතිත්. එය කවරහෙයින්ද යත්, 'මහණෙනි, දහම් වරදවා ගත් හෙයින්.'

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, මේ නවාංග සක්ඛු ශාසනයේ සූත්‍ර, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන කෙටියෙන් දේශනා කළ දේවල්. ජාතක කථා ආශ්වර්ෂමත් දේ පිළිබඳව කළ දේශනා. මේ නවාංග සක්ඛු ශාසනයේ දේවල් ඉගෙන ගත් නමුත් ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය නුවණින්, විදර්ශනා ප්‍රඥාවෙන් පරීක්ෂා කරන්නේ නැහැ. අප අතරත් ධර්මය ඉගෙන ගන්නා බුද්ධ ශ්‍රාවක - ශ්‍රාවිකා බොහෝ කෙනෙකුට ගැටළුව තිබෙන්නේ එය විදර්ශනා නුවණින් පරීක්ෂා කිරීමට ඕනෑකමක් නැතිකමයි. අපි නිතරම සරල තැනයි රැදී සිටින්නට උත්සාහ කරන්නේ.

මම ඔබට මේ දේශනාවලින් විදර්ශනාවට යොමු කරන දෙයක් තේරුම් කරන්නටයි උත්සාහ ගන්නේ. නැත්නම් අපට මරණ මංවකයේදී නතර වන්නට වෙන්නේ 'මගේ' කියන හැඟීමෙන්මයි. අපේ

ජීවිතයේ එදිනෙදා දේවල් වලින්, අපි කොපමණ ඇලෙනවද, ගැටෙනවද යන්න තේරුම් ගැනීමට පුළුවන්. ඇතැම් අය පොඩි දේටත් ගැටෙනවා. බලාපොරොත්තු කඩ වූ විට තරහයනවා. විදර්ශනා මාර්ගයට පැමිණි පසු එසේ වන්නේ නැහැ. අපි හැමදෙනාම ඇලෙන්නේ ගැටෙන්නේ ජීවිතයේ සම්මුතියත් සමඟයි. සසර ගමනේ දේවල් ගැන අපි හිතන්න යන්නේ නැහැ.

'මගේ හුස්ම ටික දුන් ගියොත්, විඤ්ඤාණය බැහර වුණත් සියල්ලම අවසන්. එසේනම් මේ දේවල් වලට ඇලෙන්නේ ගැටෙන්නේ කුමටද?' ඔබ ළඟ රුපියල් ලක්ෂ ගණනක් තිබී නැතිවුණා. ඒ පිළිබඳව දිගින් දිගට ඇලීලා ගැටීලා උපායාස කරගන්න නරකයි. සම්මුතිය තුළ ඔබට කළ හැකි දෙයක් ගැටෙන්නේ නැතිව ආරක්ෂා කරගන්නට ලබාගන්නට උපේක්ෂාවෙන් කටයුතු කළාට වරදක් නැහැ. එහෙත් ඒ තුළත් නොඇලී නොගැටී සිටිය යුතුයි. දුන් හුස්ම ගියොත් මොනවත්ම නැහැනේ. මේ දේවල් නැතුව බැහැ. මේක මගේ... කියන සම්මුතියත් සමඟ සිටීම පමණයි. සිතින් සිතාගෙන සිටියත් කිසිවක් සදාකාලික නැහැ.

ගැඹුරින් සිතා බැලුවොත් මේ විදර්ශනාවට ලක්වෙනවා කියන එකයි. අපි මෙතෙක් කලක් ආ ගමනේ බොහෝ කෙනෙකුට විදර්ශනාවට එන්න බැරිවෙන්න පුළුවන්. නමුත් ටික දෙනෙක් හෝ හත් අට දෙනෙක් හෝ ඒ මාර්ගයේ යන්න ඕන. එයයි කෙළවර. මා ඔබට නිතර දේශනා කරන්නේ ඒ මාර්ගයෙන් පිට පනින්නේ නැතිව එතැනට යමු. හැමදාම මුල සිටියොත් එනම් ගාථා සජ්ඣායනා කිරීමයි අසාගෙන සිටීමයි පමණක් නම් අපි නියම ලෙස ගොස් නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට දේශනා කළේ නැහැ උන්වහන්සේ ඉදිරියට වී බුදුගුණ නැත්නම් මෙමතිය පමණක් වඩන්න කියා. උන්වහන්සේ, ආරණ්‍යයක් ගසක්, ශුන්‍යාගාරයක් ළඟට ගොස් භාවනා කිරීමේ, විදර්ශනා කිරීමේ අගය දේශනා කළේ ඒ මාර්ගයේ යන්නටයි. මේතරම් දුරක් පැමිණි පිරිසක් නිසා විදර්ශනාවමයි දිගින් දිගටම පවත්වා ගත යුත්තේ. අනෙක් වෙලාවට අවශ්‍ය නම් පිරිත්, බුදුගුණ සජ්ඣායනා කිරීමට පුළුවන්. ඇසීමට පුළුවන්. කිසිදු වරදක් නැහැ. ඔබගේ ගෘහස්ථ ජීවිතවල විදර්ශනාවට යොමුකර ගැනීමට බැරි අවස්ථාවන්හිදී දහම් පොතක් කියවීමට, සූත්‍ර සජ්ඣායනා කිරීමට හෝ ශ්‍රවණය කිරීමට පුළුවන්. මෙවැනි වෙලාවක, විදර්ශනාවට පරිසරය යොමුකර ගත්

වෙලාවක, කලාණ මිත්‍රයන් කෙනෙක්, කලාණ මිත්‍රයන් වහන්සේ නමක් හෝ ගුරුවරයකු සිටිනවා කියන එක සිතට ලොකු ආරක්ෂාවක්. එයත් සමගයි මේ මාර්ගය සකසා ගත යුත්තේ.

මෙම කොටස් මෙතනදී මා දේශනා කළේ, නුවණින් පරීක්ෂා නොකිරීම විපතක් බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහිදී සඳහන් කළ නිසා.

‘ඒ අය ඒ ධර්ම, ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය ප්‍රඥාවෙන් පරීක්ෂා නොකරත්, නුවණින් අදහස මෙනෙහි නොකරන්නාවූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ මැනවින් නොවැටහෙත්.’

විදර්ශනාවෙන් නොබලන විට ඒ ධර්මය ඒ අයට නොවැටහේ.

‘ඔහු පරවාදයන්හි දොස් නැඟීම ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තාහු.’

ඒ අය සිතන්නේ, අනෙක් අයගේ අදහස්වලට දොස් කීමට, විවේචනය කිරීමටයි මෙය දැන ගත යුත්තේ කියයි.

‘මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු’යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු, ධර්මය උගනිත්.

වාදකොට එයින් ජය ගැනීමේ අදහසින් ධර්මය ඉගෙන ගන්නවා.

අපි මේ ධර්මය ඉගෙන ගත යුත්තේ තම තමාගෙන් මිදෙන්නටයි. ඇලීම, ගැටීම නැතිකර ගැන්නටයි. එනම් මෝහය දුරු කර ගැනීමටයි.

‘යමක් සඳහා ධර්මය හදාරත් නම් ඒ ප්‍රයෝජන ද නොලබත්.’

ඒ අයුරින් සිතන අය තමා තමාගෙන් මිදෙන්නේ නැතිව, අනුන්ගේ අදහස්වලට දොස් නැඟීමට, තර්ක කොට වාද වලින් ජය ගැනීමට ධර්මය ඉගෙන ගතහොත් මේ උතුම් ධර්මයෙන් ප්‍රයෝජනයක් ලබන්නේ නැහැ.

‘ඔවුන්ට වරදවාගත් ඒ ධර්මයෝ බොහෝ කලක් අහිත පිණිස, දුක් පිණිස පවතිත්. එය කවරහෙයින් යත්, මහණෙනි, දහම් වරදවා ගත්

හෙයිනි. මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තාවූ සර්පයන් සොයන්නාවූ සර්පයන් සෙවීමෙහි යෙදුණා වූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වෙයිද, හෙතෙම මහත් සර්පයකු දක්නේය. ඒ සර්පයා ශරීරයෙහි හෝ නගුටෙහි හෝ අල්ලා ගන්නේය. ඒ සර්පයා ආපසු හැරී ඔහුගේ අත හෝ බාහුව හෝ අත් අඟ පසඟක් හෝ දෂ්ට කරන්නේය. හෙතෙම ඒ හේතු කොට ගෙන මරණයට හෝ මරණය පමණ වූ දුකකට හෝ පැමිණෙයි.’

එය පැහැදිලියි. නගුටෙන් (වලිගයෙන්) හෝ ශරීරයේ වෙන අංගයකින් අල්ලා ගත්තොත්, බාහුවට හෝ ශරීරයේ වෙන තැනකට දෂ්ට කිරීම නිසා මරණයට පත්වන්නට පුළුවන්.

‘ඒ කවරහෙයින් යත්, මහණෙනි, සර්පයා වැරදි ලෙසින් අල්ලාගත් හෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් හිස් පුරුෂයෝ, සූත්‍ර, ගෙයා, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භුතධම්ම, වේදල්ල යන ධර්ම හදාරත්. ඔහු ඒ ධර්ම ප්‍රගුණ කොට ඒ ධර්මයන්ගෙන් අර්ථය නුවණින් පරීක්ෂා නොකරත්. නුවණින් අර්ථය පරීක්ෂා නොකරන ඔවුන්ට ධර්මයෝ මැනවින් නොවැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දොස් නැඟීම අනුසස් කොට ඇත්තාහුද ‘මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු’යි යන්න ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තාහුද ධර්මය උගනිත්. යමක් සඳහා ධර්මය උගනිත් නම්, ඒ අර්ථය ද නොලබත්. වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස, දුක් පිණිස පවතිත්. ඒ කවරහෙයින් යත්, මහණෙනි, ධර්මය වරදවා ගත් බැවිනි.’

වර්තමාන සමාජයේත් ගිහි පැවිදි බොහෝ අයට ධර්මය ලැබී තිබෙනවා. දැනුම තිබෙනවා. නමුත් එය වරදවාගෙන තිබෙනවා. නුවණින් විදර්ශනාවට ලක් කරන්නේ නැතිව, වරදවා අල්ලාගෙන තිබෙන නිසා ධර්මයෙන් ප්‍රයෝජනයක් ගන්නේ නැහැ. එයයි ගැටළුව. ඒනිසයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළේ ඒ අය වරදවා ගත් ඒ ධර්මය ඔවුන්ට අහිත පිණිස, දුක් පිණිස බොහෝ කාලයක් පවතිනවා යනුවෙන්.

‘මහණෙනි, මේ ලෝකයේ ඇතැම් කුල පුත්‍ර කෙනෙක් සූත්‍ර, ගෙයා, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භුතධම්ම, වේදල්ල යන ධර්ම හදාරත්. ඔහු ඒ ධර්ම ඉගෙන ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය නුවණින් පරීක්ෂා කරත්. නුවණින් අර්ථ ප්‍රකාශ කරන්නාවූ ඔවුන්ට

ඒ ධර්මයන් වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දොස් නැංවීම අනුසස්කොට ඇත්තාහුද ධර්මය නොඋගනිත්. මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමුයි යන්න අනුසස්කොට ඇත්තාහුද ධර්මය නොඋගනිත්. යමක් සඳහා උගනිත් නම් ඒ ධර්මයන්ගේ ඒ ඵලය ද ලබත්. ඔවුන් විසින් මැනවින් උගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට දිගු කලක් හිත පිණිස, සුව පිණිස පවතිත්. ඒ කවරහෙයින් යත් මහණෙනි, ධර්මයන් මැනවින් උගත් බැවිනි.'

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා 'මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන කැමැත්තාවූ සර්පයන් සොයන්නා වූ සර්පයන් සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නාවූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වේද, හෙතෙමේ මහත් සර්පයකු දකියි. මේ සර්පයා එළකුරයක් වැනි දණ්ඩකින් මැනවින් දැඩිව අල්ලාගන්නේය. එළකුර දණ්ඩෙන් දැඩිව, මැනවින් අල්ලාගෙන මැනවින් ගෙල අල්ලාගන්නේය. එළකුරයක් වැනි දණ්ඩකින් සර්පයාගේ වල්ගය පැත්තෙන් තදකොට අනෙක් පැත්තේ බෙල්ලෙන් අල්ලාගන්නවා. එය ඉතාම ප්‍රායෝගිකයි. දණ්ඩෙන් සර්පයාව තද කොට අනෙක් පැත්තෙන් බෙල්ලෙන් අල්ලා ගන්නවා.

'ඒ සර්පයා ඒ පුරුෂයාගේ අත හෝ බාහුව හෝ එක්තරා අග පසඟක් හෝ දරණයෙන් වෙලාගන්නේය. එසේවුවත් ඒ හේතුකොට ගෙන හෙතෙම මරණයට හෝ මරණ මාත්‍ර වූ දුකට හෝ නොපැමිණෙන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්, මහණෙනි, සර්පයා මැනවින් අල්ලාගත් බැවිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල පුත්‍රයෝ සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භූතධම්ම, වේදල්ල යන ධර්මයන් හදාරත්. ඔහු ඒ ධර්ම හදාරා ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය නුවණින් පිරික්සත්. නුවණින් පරීක්ෂා කරන්නාවූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දොස් නැඟීම අනුසස් කොට ඇත්තාවූ ධර්මය නො උගනිත්.' 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු'යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාවූ ඒ ධර්මය නොඋගනිත්. යමක් පිණිස ධර්මය උගනිත් නම් ඒ ප්‍රයෝජනයද ලබත්. ඔවුන් විසින් මැනවින් උගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට දිගු කලක් හිත පිණිස පවතී. ඒ කවරහෙයින්ද යත්, 'මහණෙනි, දහම් මැනවින් උගත් බැවිනි. මහණෙනි, එයින් මෙහි මා විසින් දේශනා කළ යම් ධර්මයකුගේ අර්ථය දන්නෝ නම් ඒ එසේ දරවූ. මා දේශනා කළ යම් ධර්මයකුගේ අර්ථය නොදන්නාහු නම් එහිදී හෝ මම පිළිවිසිය යුක්තෙමි. යම් ව්‍යක්ත භික්ෂු වෙත්ද ඔවුහු පිළිවිසිය යුතුය.'

නියම ආකාරයෙන් දන්නවා නම් එය ඒ ආකාරයෙන්ම දරාගන්න පිළිපදින්න. මා දේශනා කළ ධර්මයෙහි අර්ථය නොදන්නවා නම් එහිදී මගෙන් විමසන්න. යම් ව්‍යක්ත භික්ෂුන් වෙත් නම් ඔවුන්ගෙන් විමසන්න. එක්වරම තමන්ට ගැටළුවක් තිබේ නම් ඒ අදහස හරි යයි පිළිගන්නට එපා. එය සුදුසු නැහැ. එය විමසිය යුත්තේ එම ධර්මයෙහි අර්ථය දැනගෙන තමා ඇලීම්, ගැටීම්, වලින් බැහැරවීමේ අදහසින්මයි.

'මහණෙනි, මම තොපට පසුර උපමා කොට ඇති දහම් දෙසන්නෙමි. එය එතෙරවීම පිණිසය. ගැනීම පිණිස නොවේ. එය අසවූ. මැනවින් මෙනෙහි කරවූ. දෙසන්නෙමි'යි වදාළ සේක.

ඒ පාලි කොටස ඉතා හොඳ ධර්ම කොටසක්.

'කුල්ලුපමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි. නිඝරණස්ථාය නො ගහණස්ථාය. තං සුණාථ සාධුකං මනසි කරොථ භාසිස්සාමිති.'

මහණෙනි, නුඹලාට මම ධර්මය පහුරක් ලෙස උපමා කොට දේශනා කරන්නෙමි. එතෙරවීම පිණිසයි. ගැනීම පිණිස නොවේ. එය අසන්න. මැනවින් මෙනෙහි කරන්න දේශනා කරන්නෙමි.

අපට ධර්මය අවශ්‍ය වන්නේ දැනගැනීම පිණිස පමණක් නොවෙයි. අප තුළ පවත්නා රාග, දෝෂ, මෝහ ආදී කෙලෙස් බැහැර කිරීම සඳහායි. ධර්මය පහුරකට උපමා කළේ එනිසයි.

අපි වැඩි පිරිසක් මේ බව දන්නවා. එහෙත් අපි ධර්මය දරාගෙන සිටිනවා මිස කෙලෙස් බැහැර කර ගැනීම සඳහා ඒ ධර්මය යොදාගන්නේ නැහැ. එතෙරවන්න උත්සාහ කරන්න නැහැ.

'නභී වේරෙන වේරානි...' යන ගාථාව අපි හැමෝම වගේ දන්නවා. ඒත් හිතේ අමනාපකම් තබාගෙන සිටින අය කොපමණ ඉන්නවද? ඇතැම් අය කියනවා 'තරහ යන එක වැරදියි. වෛර කරන එක වැරදියි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් දේශනා කරල තිබෙනවා. එසේ පවසමින් ඔවුන්ද තරහව, වෛරය වපුරනවා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මහණෙනි, යම්සේ ගමනක් යාමට පැමිණි පුද්ගලයෙකුට, සැක සහිත වූ බිය සහිත වූ මෙතෙර ඇති, සැක රහිත වූ බිය රහිත වූ එතෙර ඇති මහත් වූ ජලාශයක් හමුවන්නේය. එනමුත් එතෙර වීමට ඔහුට නැවක් හෝ පාරුවක් නැත්තේය. එම පුද්ගලයා, තෘණ දඩු අතුකොළ කඩා රැස්කොට පහුරක් බැඳ අතින් පයින් වැසුම් කරමින් එතෙරට යන්නේය. එතෙරට ගිය පයින් ඔහු විසින් මෙම පහුර එතෙරවීම පිණිස තමාට උපකාර වී යයි සිතා කරතබාගෙන ගමන නොයන්නේය. එම පහුර ගොඩ තබා හෝ දියෙහි පාකොට යවා කැමති මගකින් තමා යන්නේය. මෙසේ කරන ඔහු පහුරෙක් ගත යුතු ප්‍රයෝජනය ගත්තෙක් වන්නේය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ දේශනා කරති. "මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම මා විසින් පහුර උපමා කොට ඇති ධර්මය දේශනා කරන ලදී. එය සසරින් එතෙර වීම පිණිසය. කරගතගෙන යාම පිණිස නොවේ. පහුර උපමා කොට නුඹලාට දෙසන ලද ධර්මය දන්නා වූ නුඹලා විසින් ධර්මය ද අත්හැරිය යුතුය. අධර්මය ගැන කිව යුතු නොවේ."

මින් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද? ධර්මය කටපාඩම් කරගෙන හෝ කියමින්, දෙසමින් පමණක් නොවී දුකින් හා සසරින් එතෙරවීම පිණිස උපකාර කරගන්නා ලෙසය. වර්තමානයේ බොහෝ පිරිසක් ධර්මය අනුගමනය නොකොට කරගතගෙන සිටිනා හෝ ගමන් කරනා පිරිසක් නොවේද?

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැවතත් දේශනා කරති. මහණෙනි, දෘෂ්ටි අරමුණු හයෙකි. මේ ලෝකයෙහි ආර්යයන් නොදක්නා වූ ආර්ය ධර්මයෙහි අදක්ෂ ආර්ය ධර්මයෙහි නොහික්මුණා වූ සත්පුරුෂයන් නොදක්නා වූ සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි අදක්ෂ වූ සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි නොහික්මුණ වූ අශුභාවත් පෘථග්ජනයා මෙසේ සිතයි.

"රූපං එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තානි සමනුපස්සති වෙදනං එතං මම එසො හමස්මි එසො මෙ අත්තානි සමනුපස්සති. සඤ්ඤං එතං මම එසො හමස්මි එසො මෙ අත්තානි සමනුපස්සති සංඛාරෙ එතං මම එසො හමස්මි එසො මෙ අත්තානි සමනුපස්සති යම්පිදං දිට්ඨං සුතා මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියේසිතං අනුවචරිතං මනසා තම්පි එතං මම එසො හමස්මි එසො මෙ අත්තානි සමනුපස්සති. යම්පිදං දිට්ඨිට්ඨානං. සො ලොකො සො අත්තා, සො

පෙච්ච හවිස්සාමි, නිච්චෝ, ධුවො, සස්සතො අච්චරිණාම ධම්මො, සස්සතිසමං තථේච යස්සාමිති තම්පි එතං මම, එසො හමස්මි එසො මෙ අත්තානි සමනුපස්සති."

"මේ මාගේය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මයයි, රූපය තණ්හා මාන දිට්ඨි වශයෙන් දකී. මේ මගේය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය යි වේදනාව තෘෂ්ණාව මාන දෘෂ්ටි වශයෙන් දකී. මේ මාගේය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය සංඥාව තණ්හා මාන දිට්ඨි වශයෙන් දකී. මේ මාගේය, මම වෙමි මගේ ආත්මයයි සංස්කාරයන් තණ්හා මාන දිට්ඨි වශයෙන් දකී. යම් රූපායතනයක් වේද ශබ්දායතනයකුත් වේද දූනුන ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ, ආයතනයෝත් වේද විඤ්ඤාණයට හසුවන සෙසු ආයතනයෝ වෙන්ද, පැමිණෙන ලද සොයන ලද සිතින් අනුගමනය කරන ලද තණ්හා මාන දිට්ඨි වෙන්ද එයද මෙය මාගේය, මෙය මම වෙමි මෙය මාගේ ආත්මය සලකයි. ලෝකය නම් එයයි. එය ආත්මයයි. ඒ මම පරලොච ගොස් එහි නිත්‍ය, දිගින් දිගටම පවත්නා (ශාස්වත) වෙනස් නොවන (අච්චරිණාම) ස්වභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. එවැනි දෑමද මෙය මාගේය මම වෙමි, මාගේ ආත්මයයි ද දකියි.

මහණෙනි, එනමුත්, ආර්යයන් දක්නා සුළු ආර්ය ධර්මයෙහි දක්ෂ වූ ආර්ය ධර්මයෙහි හික්මුණා වූ සත්පුරුෂයන් දක්නා සුළු සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි දක්ෂ වූ සත්පුරුෂ ධර්මයෙහි හික්මුණා වූ ශුභාවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා විසින් ඉහත දක්වූ කිසිවක් මගේය, මම වෙමි, මගේ ආත්මයයි නොදකියි. නොගනියි. එනම් ඒ රූප, වේදනා ආදී සියල්ලම මගේ නොවේ. මම නොවෙමි, මගේ ආත්මය නොවේ යනුවෙන් දකියි. මේ නිසා මෙම ශුභාවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයාට තැති ගැනීමක් ඇතිවන්නේ නැත. ආශුභාවත් පෘථග්ජනයා සැකය, බියට, ත්‍රාසයට පත්වන්නේ එම රූපාදී අරමුණු මගේය, මම වෙමි, මගේ ආත්මයයි දකින නිසාය. එම උපදානය කරගත් ආරම්භ වෙනස් වන විට හෝ වෙනස්වීම පිළිබඳ සිතිවන විට බිය, ත්‍රාසය පහළ වෙයි. එනමුත් ශුභාවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා විසින් එම රූපාදී කිසිවක් මගේය, මම වෙමි, මගේ ආත්මයයි නොදකින නිසා ඒවායේ වෙනස්වීම නිසා ත්‍රාසයක් හෝ බියක් උපදවා ගන්නේ නැත. උපදින්නේද නැත.

මින් අනතුරුව, එකී හික්මුණක්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ

සැල කළේය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, බාහිර දේවල් නැති විට තැනි ගැනීමක් වේද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ දේශනා කළේය. හික්ෂුව එසේ වෙයි. මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කෙනෙකුට මෙවැනි සිතුවිලි පහළ වෙයි. එනම්, මට ධනය තිබුණා. දැන් ඒවා නැත. මට ලැබිය යුතු යමක් වේ නම් එය මම නොලබමි. මෙසේ සිතමින් මේ පුද්ගලයා ශෝක කරයි. වැළපෙයි. පපුවෙහි අත්ගසා ගනියි. ක්ලාන්ත වෙයි. මුලාවට පැමිණෙයි. හැබවින්ම ආශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා නැතිදේවල්, නොලැබුණු දේවල් ගැන සිතමින් හා කියමින් කොපමණ නම් දුක්වන්නේද? වස්තු පමණක් නොව, දරුවන් නැති අය නැතැයි කියමින්ද, සිටින අය විසින් දැන් මා ළඟ නැතැයි කියමින්ද දුක්වෙන හා ශෝක කරන අයුරු ඔබ කොතෙකුත් දක ඇත. ඔබේම අත්දැකීමක් වන්නටද බැරි නැත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනු ලබන්නේ මෙසේය. මේ ලෝකයේ ඇතැම් කෙනෙකුට මට ධනය තිබුණා, දැන් නැත. ලැබිය යුතු යමක් වේ නම් එය නොලබමි, යනුවෙන් අදහස් නොවේ නම් ශෝක නොකරන බවයි. නොවැළපෙයි. ක්ලාන්ත නොවෙයි. ළයෙහි අත්ගසා නොගනියි. මුලාවට පත්නොවෙයි.

මිලඟට හික්ෂුව, මෙසේ අසයි. තමා පිළිබඳ දේ නැති කල්හි තැනි ගැනීමක් වන්නේද? 'මහණ වන්නේය' භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරති. මේ ලෝකයෙහි යම් කෙනෙකුට ලෝකය මෙයයි ආත්මය මෙයයි. ඒ මම පරලොව ගොස් නිත්‍ය වන්නෙමි. ස්ථිර වන්නෙමි. සදාකාලික වන්නෙමි. වෙනස් නොවන ස්වභාවය ඇත්තෙමි ශාස්වත මෙන් එක ආකාරයෙන්ම සිටින්නෙමි යනුවෙන් දැක්මක් වෙයි. මේ අතර තථාගතයන් වහන්සේ හෝ ශ්‍රාවකයෙක් පරමාර්ථ ධර්මය මෙසේ දේශනා කරනු ඔහුට මෙසේ අසන්නට ලැබෙයි. කෙසේද? සියලු දෘෂ්ඨි, දෘෂ්ඨි හේතු, දෘෂ්ඨි පිහිටන තැන්, දෘෂ්ඨි නැගී සිටීම, දෘෂ්ඨිවන්ට බැස ගැනීම, දෘෂ්ඨිත් සිතෙහි ලැග පැවතීම, යන මේවා මුලින්ම සියලු උපධීන් (කෙලෙස්) බැහැර කිරීමටද තෘෂ්ණාව ක්ෂය කිරීමටද නොඇලීම පිණිසද, අත්හැරීම පිණිසද නිවන පිණිස ද වීර්ය, උත්සාහ කටයුතු වෙයි. අර දෘෂ්ඨිගෙන සිටින පුද්ගලයාට මෙසේ සිතෙයි. නැවත නූපදින අයුරින් සිඳී යනවාලු, වැනසීයනවාලු, නැවත උපදින්නේ නැතිලු, වැරදි දෘෂ්ඨිය ගත් මේ පුද්ගලයා තැනි ගැනීමට පත්ව ශෝක කරයි. වැළපෙයි. ක්ලාන්තවෙයි. ළයෙහි අත්ගසා ගනියි. මුලාවට පැමිණෙයි. මෙසේ තමා පිළිබඳ යමක් නැති වුවත් තැනි ගැනීම වෙයි.

එසේ වුවත් තථාගතයන් වහන්සේගේ හෝ ශ්‍රාවකයෙකුගේ එවැනි දේශනාවක් අසන යම් අයෙකුට නැවත නූපදින අයුරින් සියල්ල සිඳී යනවාලු ආදී ලෙසින් බිය ජනක අදහස් පහළ නොවේ නම්, එම පුද්ගලයා ශෝක නොකරයි. නොවැළපෙයි. ක්ලාන්ත නොවෙයි. ළයෙහි අත්ගසා නොගනියි. මුලාවට පත්නොවෙයි. මෙසේ තම ආධ්‍යාත්මයෙහි අල්ලා ගැනීමක් නොමැති විට තැනි ගැනීමක් නොවේ.

මෙම දෙසුම සත්‍යම බව බොහෝ දෙනා වෙතින් පෙනේ. සමහරු නිවනට බිය වන්නේ මේ නිසාය. නැවත පහළ නොවන ලෙස සිඳී යන්නේ නම්, අපි හමුවන්නේ කෙසේද? මේ සම්පත් විදින්නේ කෙසේද? මේ ලෙස සිතමින් නොඇලී සිටීම ගැන, ආශාව නැති කිරීම ගැන බිය වෙයි. දැන්ම නම් මට නිවන් දකින්නට ඒ නැතැයි ඇතැමෙක් පවසන්නේ ඒ නිසාය. ඒ අතරම භයානක ලෙඩක් දුකක් හැදුන විට, මගේය, මමය කියා දැඩිව සිතන සිතුවිලි හේතු කරගෙන මානසික දුක්වලට මුහුණ දෙන විට, මෙසේ දුක් විදින්නට ඇයි අප ඉපදුනේ කියාද හඬයි. වැළපෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සියලු සත්ත්වයන් කෙරේ මහා කරුණාවෙන් පවසන වදන් මෙසේයි. 'මහණෙනි, ස්ථිර, එකම ආකාරයකින් පවත්නා, වෙනස් නොවන බාහිර යමක්, වේ නම් එය පිලිගන්න. නමුත් නුඹලා එවැනි දෙයක් දක තිබේද? පිලිතුර වූයේ දක නැත යනුවෙනි. එවැනි ස්ථිර, ඒකාන්ත වෙනස් නොවන යමක් තමන් වහන්සේද නොදකින බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරති.

නැවතත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරති. යම් ආත්ම දෘෂ්ඨිය දැඩිව අල්ලා ගන්නා වූ යම් අයෙකුට, එම නිසාම ශෝකය, වැළපීම, කායික මානසික දුක්, දැඩි වෙහෙස උපදින්නේ නැතිනම්, එම ආත්ම උපාදානය කරන්න. නමුත් එවැනි ආත්ම උපාදානයක් දන්නේද? හැබැවටම නැත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ තමන් වහන්සේ එවැනි දෙයක් නොදකින බවය. එමෙන්ම යම් දෘෂ්ඨි ඇසුරක්, ඇසුරු කරන්නා වූ පුද්ගලයාටද සෝක පරිදේව දුක් දොම්නස් බලවත් සිත් තැවුල් උපදිති. එසේ නොවන දෘෂ්ඨි ඇසුරක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොදකින බව දේශනා කරති.

මිලිගට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරන පරමාර්ථ ධර්ම කොට මනා ලෙස සිහිය පිහිටුවාගෙනම අසන්න. කියවන්න. එකවිටක් කියවන විට අවබෝධ නොවේ නම් නැවත කියවා අවබෝධ කරගන්න.

මහණෙනි, 'මම' ඇති කල්හි 'මට අයත් දෙය' මාගේ යයි අදහස් වන්නේය. 'මගේ' යයි අදහස් ඇති කල්හි එයට මගේ ආත්මය යයි අදහස වන්නේය. එනම් මගේ දේවල් ස්ථිර හෝ මට කැමති අයුරින් පවත්වා ගැනීමය. එසේ නම් මම, මගේ දෙයද සත්‍ය වශයෙන්ම නැති නම්, මෙම මම, මගේ, ආත්මය පරලොව ගොස් එසේම ස්ථිරව, එක අයුරින්ම, වෙනස් නොවී පවතී යයි දැක්මක් වේනම්, එය බාල හෙවත් අඥාන ධර්මයකි. මෙම ගැඹුරු දහම් කොටස නැවතත් මෙනෙහි කරන්න. මම ලොවදිත්, පරම සත්‍ය වශයෙන් මම, මගේ කියා කිසිවක් නොවේ නම් සසරම මේ ශරීරයේ පටන් කිසිවක් මම මගේ යයි රැගෙන යන්නේ කෙසේද? මම මගේ යනු මෙලොව පැවැත්මට අප විසින් ඇති කරගන්නා වූ සංකල්පයක් පමණක්ම බව ඔබ නුවණින් අවබෝධ කොට ගත්තේද?

මිලිගට ස්කන්ධ පඤ්චකය පිළිබඳව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් හෙළි කරන සත්‍ය අපි දකිමු. 'මහණෙනි, රූපය නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනිත්‍යයි. යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් හෝ සැප හෝ වේද? එය දුකක්මය. යමක් අනිත්‍ය ද දුක්ද වෙනස්වන ස්වභාව ඇත්තේද, එය මගේය, මම වෙමි, මාගේ ආත්මය යයි දැකීමට හෝ සිතීමට සුදුසුද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එය සුදුසු නොවේමය'. මේ ලෙස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වේදනාව, සංඥාව, සංස්කාර සහ විඤ්ඤාණ පිළිබඳව ද ප්‍රශ්න කරති. පිළිතුර නම් මෙම ස්කන්ධ පඤ්චකයම අනිත්‍ය, දුක් සහ වෙනස්වන නිසා එය මගේය, එය මම වෙමි සහ එය මගේ ආත්මයයි දක්නට සුදුසු නොවන බවය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැවතත් දීර්ඝ කොට මෙම පරමාර්ථ කතාව මෙසේ දේශනා කරති. එමනිසා මෙහි අතීත වූ ද අනාගත වූද වර්තමාන වූ ද ආධ්‍යාත්මික හෝ බාහිර වූ ද ඕළාරික හෝ සුබම වූ ද හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ ද යම් කිසි රූපයක් වේද, දුර වූ ද සමීප වූ ද යම් රූපයකුත් වේද, එම සියලුම රූප 'මෙය මාගේ නොවේ, මෙය මම නොවෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය නොවේ' යනුවෙන් තතු වූ

ආකාරයෙන්ම මනා නුවණින් දත යුතුය. වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ නම් වූ අනෙකුත් ස්කන්ධයන්ද එසේම නත් වූ පරිදිම මනා නුවණින් ම දැකගත යුතුය.

මෙම දැක්ම නිවනට මෙහෙයවන ආකාරය පහත සඳහන් බුදු වදනින් පැහැදිලි වෙයි.

“ඒවං පස්සං භික්ඛවේ සුතවා අරියසාවකො රූපස්මිං නිබ්බන්දති. වෙදනාය නිබ්බන්දති. සඤ්ඤාය නිබ්බන්දති සංඛාරේසු නිබ්බන්දති, විඤ්ඤාණස්මිං නිබ්බන්දති, නිබ්බන්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හෝති 'බිණා ජාති, වුසිතං ඛන්චවරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉස්ථත්තායාති පජානාති. අයං චුවචති භික්ඛවේ භික්ඛු උක්ඛිත්තපලිසො ඉතිපි සංකිණ්ණපරිබො ඉතිපි, අබ්බුල්භෙසිකො ඉතිපි, අරියො පන්තද්ධජො පන්තභාරො විසංයුත්තො ඉතිපි.”

“මහණෙනි, මෙසේ දක්නා වූ ශූන්‍යවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා රූපයෙහි කළ කිරීමයි. වේදනාවෙහි සඤ්ඤාවෙහි සංස්ඛාරයන්හි විඤ්ඤාණයෙහි කළකිරීමයි. කළිකරුනේ නොඇලෙයි. නොඇලීමෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනු බවට දැනීම වෙයි. ඉපදීම ප්‍රභාණය වූයේ වෙයි. බඹසර වසා නිමකරන ලදී. ඒ සඳහා කළ යුතු සියල්ල කරන ලදී. අර්හත්වය සඳහා වෙන කළ යුතු යමක් නැතැයි දැනගනියි. මෙම මහණ තෙම ඉගුළු අවිද්‍යා නැමැති හිඳ අගුළු ඇත්තෙකැයි ද විසුරුවන ලද කර්මාභිසංස්කාර නැමැති දිය අගල් ඇත්තෙකැයිද උදුරන ලද තෘෂ්ණා නැමැති ඉඤ්ඤා ඇත්තෙකැයි ද බිඳලූ ඕරම්භාගිය සංයෝජන නැමැති අගුල් ඇත්තෙකැයිද ආර්යයෙකැයි ද හෙළු මාන ධ්වජ ඇත්තෙකුයැයි ද බහා තැබූ ස්කන්ධබර ඇත්තෙකැයි ද කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන්වූවෙකැයි ද කියනු ලැබේ.”

මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ නම් උක්ඛිත්තපිස (ඉගුළු අගුළු ඇත්තේ) වේද? මේ ශාසනයෙහි මහණහුගේ අවිද්‍යාව ප්‍රහීණ වූයේ සුන් වූ මුල් ඇත්තේ ද මුදුන කඩාදමන ලද තල්ගසක් මෙන්ද නොවැඩීමට පමුණුවන ලද්දේද මතු අනාගතයෙහි නූපදින ස්වභාව ඇත්තේද, මෙසේ භික්ෂුව උක්ඛිත්ත පලිස නම් වෙයි.

මෙසේ පුනර්භවය දෙන්නා වූ ඉපදීම් සහිත සසර ප්‍රභාණය වූයේ ඉවත් කළ මුල් ඇත්තේද හිස ඉවත් කරන ලද තල් ගසක් මෙන්ද නොවැඩීමට පමුණුවන ලද්දේද, මතු නූපදින ස්වභාව ඇත්තේද, එම නිසා මහණ සංකීර්ණපරිබේ (විසුරුවන ලද දිය අගල් ඇත්තේ) නම් වෙයි.

මෙසේ මහණහුගේ තෘෂ්ණාව ප්‍රහීණ වූයේ සිදුණු මුල් ඇත්තේද හිස ගැලවුනු තල් ගසක් මෙන් කරන ලද, නැවත නොවැඩීම කරන ලද්දේද මත්තෙහි නූපදින ස්වභාවය ඇත්තේද, එම නිසා මහණ තෙම අබ්බුල්හෙසිකා (උදුරන ලද ඉඤ්ඤ ඇත්තේ) නම් වෙයි.

මෙසේ මහණහුගේ පඤ්ච ධර්මභාගිය සංයෝජන (සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාස, කාමරාග, පටිස) ප්‍රහීණ වූයේද, සිදුණු මුල් ඇත්තේ හිස නැති තල්ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහු නොවැඩීමට පමුණුවන ලද්දාහු මතු නූපදින ස්වභාව ඇත්තාහුද එම හික්ෂුව නිරෝගල (ඉවත් කළ දොරගුළු ඇත්තේ) නම් වෙයි.

මේ ශාසනයෙහි මහණහුගේ අස්මිමානය (මමය, මගේය) ප්‍රහීන වූයේද සිදුණු මුල් ඇත්තේද හිස නැති තල් ගසක් කරන ලද්දේද නොවැඩීමට පමුණුවන ලද්දේද නූපදින ස්වභාවය ඇත්තේද, එමනිසා හික්ෂුව අත්හරින ලද මාන ඇති ඉවත් කරන ලද ස්කන්ධ භාර ඇති කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූ ආර්යයෙක් වෙයි.

පහත සඳහන් අදහසින් රහතුන් වහන්සේ යනු කවරුන්දැයි දැන ගත හැකිය.

“මහණෙනි, මෙසේ මිදුණු සිත් ඇති මහණහු ශක්‍රයා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ සොයන්නාහු නමුත්, තථාගතයන් වහන්සේගේ හෝ රහතන් වහන්සේගේ විඥානය මේ අරමුණු ඇසුරුකොට පවතී යයි දැන නොගනී. ඒ කවර හෙයින්ද, මේ ජීවිතයේදීම කෙලෙස් නැසූ උතුමාගේ විඥානය දත හැකි නොවේ යයි කියමි.” මෙයට හේතුව නම් රාගාදී කෙලෙස් නැසූ විට කර්ම රැස්වීමක් නැත. එවිට විඥානයේ වැඩීමක් හෝ සකස්වීමක් නැත. එවිට විඥානය ගැන දැනගන්නටවත්, ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවක්වත් නැත.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ සසරේ හෙවත් ලෝක පැවැත්මෙහි හැබෑ ස්වභාවය පෙන්වා දෙති. බුදුරජාණන් වහන්සේ

ලෝකය මැව්වේ නැත. මිනිසුන් හෝ සත්ත්වයන් මැව්වේද නැත. ලෝකය නසන්නේ ද නැත. මනුෂ්‍යයන් හෝ සත්ත්වයන්ට ජරාව, ලෙඩදුක් උරුම කොට දී නසන්නේද නැත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන්නේ ලෝවේ ඇති හැබෑ ස්වභාවයයි. එමෙන්ම ජාති, ජරා, මරණ, ශෝක, පරිදේව දුක් දොම්නස්වලින් මිදෙන ආකාරයයි. මේ පිළිබඳව භාග්‍යවතුන් වහන්සේම දේසනා කරන අදහස බලන්න.

“ඇතැම් වූ මහණ බමුණෝ අසත්‍ය වූ හිස් වූ බොරුවෙන්, නොවන දෙයින් දොස් කියත්. මහණෙනි, මම විනාශකයෙක් නොවෙමිද, මම යම්පරිද්දකින් හෝ සත්ව විනාශයක් නොපනවමිද, එබඳු වූ මට සත්වයන් විනාශ කරන්නෙකි. ඇත්තා වූ සත්වයාගේ සිදීම, වැනසීම, හටනොගැන්ම පනවනවා යි අසත්‍යයෙන්, හිස්දෙයින්, බොරුවෙන්, අභූතයෙන් දෝෂාරෝපණය කරත්.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේසනා කළ උත්තරීතර අදහස් මෙසේ නැවත නැවතත් කියවා බලන්න.

“මහණෙනි, මම පෙර ද දැනුණු දුකත්, දුක්ඛ නිරෝධයත් පනවමි. මෙහිදී අත්‍යන්තයෝ තථාගතයන් වහන්සේට නින්දා කරත්ද, පරිභව කරත්ද, රොස් බස් කියත්ද, වෙහෙසත්ද බොහෝ දේ කියමින් බනිත්ද, මහණෙනි, ඒ අය කෙරේ තථාගතයන් වහන්සේගේ වෛරයක් නැත. නොසතුටක් නැත. සිතේ දොම්නසක් නැත. මහණෙනි, එහිලා තවත් පිරිසක් තථාගතයන් වහන්සේට සත්කාර කෙරෙත්ද, ගරු කෙරෙත්ද, බුහුමන් කෙරෙත්ද, පුදත්ද, මහණෙනි එහිද තථාගතයන් වහන්සේට සතුටක් නැත. සොම්නසක් නොවෙයි. සිතෙහි ඉල්පෙන ප්‍රීතියක් හෝ නොවෙයි. මහණෙනි, එම පිරිස් තථාගතයන් වහන්සේට එසේ කරන විට සිතෙන්නේ මෙවැනි අදහසක් පමණකි. එනම් යම් මේ පඤ්චස්කන්ධයක් බෝමැඩිදී පිරිසිඳ දැන ගන්නා ලද්දේද, ඒ පඤ්චස්කන්ධයට මෙබඳු වූ සත්කාරයෝ කරනු ලබත්” යන අදහස පමණකි.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන් වූ අපද ලාභ, අලාභ, නින්දා, ප්‍රශංසා ආදී අටලෝ දහම කෙරේ කෙසේ පිළිපැදිය යුතුදැයි නුවණින් සිතා බැලිය යුතුය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහා කරුණාවෙන් අපට දේශනා කරති.

“මහණෙනි, මේ වගේම අන් අය නුඹලාටද ආක්‍රෝශ පරිභව කරන්නේ නම් දොස් කියන්නේ නම් වෙහෙසවන්නේ නම් බොහෝ දේ කියන්නේ නම් එහිදී නුඹලා කෝප නොවිය යුතුය. දොම්නස් ඇති නොකරගත යුතුය. සිතෙහි අසතුටක් ඇති නොකරගත යුතුය. එමෙන්ම අන් අය නුඹලාට සත්කාර කරන්නාහු නම් ගරු කරන්නාහු නම් බුහුමන් කරන්නාහු නම්, පුදන්නාහු නම් මහණෙනි, එහිදීද නුඹලා සතුටක් (මමය, මගේය යන) ඇති නොකොට යුතුය. සොම්නසක් නොකොට යුතුය. සිතෙහි ඉල්පෙන ප්‍රීතියක් ඇති කොට නොගත යුතුය. එහිදී නුඹලා මෙසේ සිතන්න. යම් මේ පඤ්චස්කන්ධයක් පෙර මැනවින් දන්නා ලද්දේද, ඒ පඤ්චස්කන්ධයට මෙවැනි සත්කාර කරනු ලැබෙත්ය යන අදහස පමණකි.

අපගේ අදහස සරලව මෙහිදී ඔබට ඉදිරිපත් කරමි. එනම් අකමැති අරමුණේදී එනම් විපතේදී, නින්දා, අලාභ අවස්ථාවලදී මනසින් නොගැටී විරියවන්ත වෙන්න. අන් අයගේ ප්‍රශංසාවේදී හෝ තම ලාභයේදී අස්මිමානයෙන් (මමය, මගේය) උඩගු නොවී හෝ ලොභාදී සිතුවිලිවලට හසුනොවී උපේක්ෂාවට පත්වෙන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරන මෙම ගැඹුරු අදහස (පරමාර්ථ දේසනාව) මැනවින් සිහිපත් කරන්න.

“මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි යමක් නුඹලාගේ නොවේ නම් එය අත්හරින්න. එය ප්‍රහීණ කරන ලද්දේ නුඹලාට බොහෝ කාලයක් හිත සුව පිණිස වන්නේය. මහණෙනි, කුමක් නුඹලාගේ නොවේද? මහණෙනි, රූපය නුඹලාගේ නොවෙයි. එහි ඇල්ම (දැඩිව අල්ලා ගැනීම) දුරු කරන්න. එය දුරු කරන ලද්දේ නුඹලාට දිගු කලක් හිත සුව පිණිස වන්නේය. මේ ලෙසට වේදනාව, සංඥාව, සංස්කාර, විඤ්ඤාණය නුඹලාගේ නොවෙයි. ඔවුන් කෙරේ ඇලීම දුරු කරන්න. එසේ දුරු කරන ලද්දේ නුඹලාට දිගු කලක් හිතසුව පිණිස වන්නේය.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ සිටින ජේතවනාරාමය උපමා කොට ප්‍රශ්න කරති. ජනයා ගහ කොළ රැගෙන යන්නේ, දවන්නේ, කැමති යමක් කරන්නේ, නුඹලාට සිතෙන්නේ කුමක්ද? අපගේ දේ හැරගෙන යන්නේය, දවන්නේය, කැමති අයුරින් හැසිරෙන්නේය ආදී ලෙසින් සිතෙන්නේද? හික්ෂුහු පිළිතුරු දෙක. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ‘නැත’ යනුවෙනි. පරමාර්ථ දහම අනුව මේ ගහ කොළ අපගේ හෝ තමාට

අයත් දේ නොවෙයි. (මම මගේ කියා කිසිවක් නැතිනම්, බාහිර කිසිවක් මගේ කියා සිතන්නේ කෙසේද?) මහණෙනි, නිවැරදියි. එපරිද්දෙන්ම යමක් නුඹලාගේ නොවේ නම් එය දුරු කරන්න. දිගු කලක් හිතසුව පිණිස පවත්වන්නේය.

“මහණෙනි, මා විසින් ධර්මය මැනවින් දේශනා කරන ලදී. ප්‍රකට කරන ලදී. විවෘත කරන ලදී. පවසන ලදී. කිලිටි බැහැර කරන ලද අළුත් ඇඳුම් හැඳගත් අයකු සේ කරන ලදී. මහණෙනි, මා විසින්, මනාකොට දෙසු, ප්‍රකට කළ විවෘත කළ නැති කළ කෙලෙස් කසල ඇති, මේ ධර්මයෙහි ආශ්‍රව නැතිකළ, නිමවා කළ බ්‍රහ්මචරියා ඇති චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්ම අවබෝධයෙන් කළ කටයුතු ඇති, කෙලෙස් බර ඉවත් කළ, රහත් බව ඇති, මුළුමනින්ම හව සංයෝජනය නැති කළ, මොනවට නුවණින් දැන කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුනු යම් මහණ කෙනෙක් වෙත්ද, ඔවුන්ට ඇතැයි දක්වන්නට සසර පැවැත්මක් නැත.”

“මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මැනවින් දේශනා කරන ලදී. පැහැදිලි කරන ලදී. විවෘත කරන ලදී. පවසන ලදී. ඉවත් කරන ලද කිලිටි රෙදිපිළි බවට පත් කරන ලදී. මෙසේ මැනවින් හෙළි කළ දහම් නිසා සාසනයෙහි හැසිරෙමින් යම් මහණකුගේ ඕරම්භාගිය සංයෝජනය පහ ප්‍රහීණද, ඒ සියල්ලෝ මරණින් මතු ඕපපාතික වූවෝ, ඒ ශුද්ධාවාස බඹලොවිහිදි පිරිනිවන් නාහු, එයින් පෙරළා මෙහි නොඑති.”

“මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට, දෙසන ලදී. පැහැදිලි කරන ලදී. විවෘත කරන ලදී. පවසන ලදී. ඉවත් කරන ලද කිලිටි රෙදිපිළි බවට පත්කරන ලදී. මා විසින් මැනවින් දෙසු, ප්‍රකට කළ, විවෘත කළ, හෙළි කළ, පිරිසිදු කළ දහම්හි, යම් මහණ කෙනෙකුගේ මුල් තැන් සංයෝජනයෝ ප්‍රහීණද, රාග, ද්වේෂ, මෝහයෝ තුනී වූවාහුද ඒ සියල්ලෝ සකාදාගාමී වෙති. එක් වරක්ම උත්පත්ති වශයෙන් මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ.”

“මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරන ලදී. විවෘත කරන ලදී. හෙළි කරන ලදී. ඉවත් කරන ලද කිලිටි රෙදිපිළි බවට පත්කරන ලදී. මා විසින් මෙසේ ප්‍රකට කළ, විවෘත කළ, හෙළි කළ, මොනවට දෙසු ධර්මයෙහි යම් මහණ කෙනෙකුගේ

තුන් සංයෝජන ප්‍රතිණද, ඒ සියල්ලෝ සතර අපා දුකට නොවැටෙන, රහත් බව නියත වූ සම්බෝධිය ස්ථිර කොට ඇති සෝවාන් වූවෝ වෙත්. (සෝතාපන්නා අවිනිපාත ධම්මා නියතා සම්බෝධිපරායනා)”

“මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරන ලදී. විවෘත කරන ලදී. පැහැදිලි කරන ලදී. බැහැර කළ කිලිටි රෙදිපිළි බවට පත් කරන ලදී. මෙසේ මැනවින් දෙසූ, ප්‍රකට කළ, විතෘත කළ, පැහැදිලි කළ, ධර්මයෙහි යම් මහණ කෙනෙක් ධම්මානුසාරීන්, සද්ධානුසාරීන් වෙත්ද, ඔවුහු සියල්ලෝ රහත්ඵල නුවණ මගට සිත පිහිටුවා ඇත්තෝ වෙත්. (තෙ හික්ඛු ධම්මානුසාරීනෝ සද්ධානුසාරීනෝ සබ්බේ තෙ සම්බෝධිපරායනා)”

“මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මනාකොට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරන ලදී. විවෘත කරන ලදී. හෙළි කරන ලදී. බැහැර කරන ලද කිලිටි ඇති රෙදි පිළි බවට පත් කරන ලදී. මෙසේ මැනවින් දෙසූ ප්‍රකට කළ, විවෘත කළ, හෙළි කළ, ධර්මයෙහි මා කෙරෙහි යම් මහණ කෙනෙකුන්ගේ ශ්‍රද්ධා මාත්‍රයක් හෝ ප්‍රේම මාත්‍රයක් හෝ ඇත්නම් ඔවුහු සියල්ලෝම ස්වර්ග පරායණ හෙවත් මරණින් මතු සුගතිය පිහිට කොට ඇතියෝ වෙති.” භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරේ යම්වූද ශ්‍රද්ධා මාත්‍රයක් හෝ හිතැති මාත්‍රයක් ඇතිකරගන්නේ නම් ගිහි වූද පැවිදි වූද ඔවුහු මෙම සූත්‍ර දේසනාවෙන් සදහන් කළ අයුරින් ධර්ම මාර්ගයට පැමිණිය යුත්තෝ වෙති. එය එම පිරිසටම දුගතියෙන් අත්මිදීම පිණිසය. සැප පිණිසය. නිවන් පිණිසය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්ම මාර්ගය මැනවින් නොදන වෝදනා කිරීම හෝ සැක ඇති කරගැනීම ඒ පුද්ගලයන්ටම අවැඩ පිණිසය. පරලොව දුගතිය පිණිසය. ඔබ අප සියලු දෙනාම ද ඒ උතුම් ධර්මය දැන සහ දැක සිටුවසස් දහම් අවබෝධයෙන් අමා නිවන් පිණිසම වේවා.

සාධු ! සාධු ! සාධු !

2009 බිහර මස ආරම්භ කරමින් වසර පහක් පුරා සෑම පෙහෝ දිනකම ඔබ වෙත ධර්ම ධුතයක් ලෙසින් පිරිනැමූ ධර්ම ග්‍රන්ථයන් මෙසේය.

අංකය	ධර්ම ග්‍රන්ථය	එහි අන්තර්ගත දේශනාවන්
1	ප්‍රීතිමත් ජීවිතයකට දහමින් අත්වැලක්	
2	ලෝකය දකින්න එනමුදු නොඇලෙන්න	සත්තට්ඨාන සූත්‍රය
3	ඔබ නිසා මම	1. ධනඤ්ජානි සූත්‍රය 2. සාලොයක සූත්‍රය
4	සීල සුගන්දේ ප්‍රඥා ආලෝකේ	1. පාටලී ගාමීය සූත්‍රය 2. වාසි ජටෝපමණ සූත්‍රය
5	මම මගේ නොවේ සරණ සොයා	1. නතුම්භ සූත්‍රය 2. අන්තදීප සූත්‍රය
6	දුක සැප ඔබ ලගමය	1. ධම්ම පදය ඇසුරෙන්
7	සැනසීමේ මග භාවනාව	1. භාවනාව පිළිබඳව
8	සැබෑ හුදකලාව	1. පටිසල්ලාන සූත්‍රය 2. සංචරජපධාන සූත්‍රය
9	මමවත් තවම මම හඳුනන්නේ නැත	1. චූන්ද සූත්‍රය 2. ජවන් සිතක මහිමය
10	සුන්දර වූ හුස්ම	1. ආනාපාන සති සූත්‍රය 2. මහා රාහුලෝවාද සූත්‍රය
11	ජීවිතය මායාවකි.	1. චේතපිණ්ඩුපම සූත්‍රය 2. ආහාර සූත්‍රය
12	නිකැළැල් වස්ත්‍රය අඳුරු සිතකට දහමක්	1. වත්ථුපම සූත්‍රය 2. අග්ගි සූත්‍රය
13	තත්සර නද පැතිරෙන විණාව	1. සෝණ සූත්‍රය 2. පරියාය සූත්‍රය
14	මගේ සිත කැළඹිලා දහමක් කියන්න	1. සංඛාරව සූත්‍රය 2. මාලු ඔකා සූත්‍රය

15	නොතිර වූ ලෝකයේ තිරව යමක් නම් නැතේ	1. වූල රාහුලෝවාද සූත්‍රය 2. නලකලාප සූත්‍රය	30	සොඳුරු දැක්ම	1. සම්මා දිට්ඨි සූත්‍රය 2. බාල පණ්ඩිත සූත්‍රය
16	සුවදායක පිළිවෙතක විමුක්ති මාර්ගය	1. පටිපදාන සූත්‍රය 2. උපමාන සූත්‍රය	31	ක්‍රෝධය ඔබ නසයි. මෙමත්‍රිය ඔබ සනසයි.	1. කෝධන සූත්‍රය 2. ගෝදත්ත සූත්‍රය
17	කථා කළ යුතු නම් සුදුස්සාටමය	1. දුක් කථා සූත්‍රය 2. සෙය්‍ය සූත්‍රය	32	සොඳුරු රැයක සොඳුරු දහමක්	1. හද්දෙක රතන සූත්‍රය 2. බීර රුක්ඛොපම සූත්‍රය
18	මම මගෙන් බැහැර කරන්න. කෙලෙස් වැගිරෙයි නිමාවක් නම් නැත	1. උපසේන සූත්‍රය 2. අවස්සුත සූත්‍රය	33	වැනුවානම් බුදු ගුණ වැනුවාමය	1. මහානාම සූත්‍රය 2. සල්ල සූත්‍රය
19	පියවුනත් දෙනෙන් සදහටම කවදා මට මා සුවයකි.	1. අනාථපිණ්ඩික සූත්‍රය 2. සඤ්ඤොජනිය සූත්‍රය	34	ජීවිතය නුවණින් දැකීම.	1. අරක සූත්‍රය 2. ආදි බ්‍රහ්මවරිය පක්ඛා සූත්‍රය
20	නිතර සිහිපත් කළ යුතු දේවල් ඔබ දන්නවද?	1. ධාන සූත්‍රය 2. විණෝපම සූත්‍රය	35	සැලෙන ලොවෙහි ආර්ය ශ්‍රාවකයෙක් වීම.	1. ආයථි උපෝසථය 2. සාධු සූත්‍රය
21	ඇනුනු හුලක වේදනාව	1. සල්ල සූත්‍රය 2. අසිබන්ධක සූත්‍රය	36	ලොව කිසිවක් නැත අප හඬවන්නේ	1. නිබ්බධික සූත්‍රය
22	ඇවිලෙන ජීවිතය	1. ආදිත්ත පරියාය සූත්‍රය 2. කුමෙමාපම සූත්‍රය	37	හැදුනු බවෙන් නිවෙන මඟට	1. ඉන්ද්‍රිය සංවර සූත්‍රය 2. යෝග සූත්‍රය
23	සමාධි භාවනා	1. සමාධි භාවනා සූත්‍රය 2. දුක්ඛ ධම්ම සූත්‍රය	38	නිදි බරින් මිදී ස්වයං හික්මීමක්	1. පච්චායන සූත්‍රය 2. සාරුප්ප පටිපදා සූත්‍රය
24	සැලෙන ලොවක නොසැලෙන මනසක්	1. දේවන ලෝක ධර්ම සූත්‍රය 2. ජප්පාණක සූත්‍රය	39	සිහනද පැතිරූ අසිරිමත් මිනිස් රුවන	1. සීහනාද සූත්‍රය 2. මක්කට සූත්‍රය
25	ගිහි ගෙදරින් නිවුනු සමාධියට	1. සෝණ කුටිකණ්ණ සූත්‍රය 2. දුතිය කාමපද සූත්‍රය	40	කසළ මැද නිකසල වන ඔබ	1. අංගුත්තර සූත්‍රය 2. ධම්ම පදය
26	මබේ සිතටත් බියක් දැනෙනවද?	1. ජාණුස්පෝණි සූත්‍රය 2. පාරිලොයක සූත්‍රය	41	නැණවතුන්ට දෙසූ මඟ	1. සුවිලෝම සූත්‍රය 2. අනුරුද්ධ සූත්‍රය
27	සිතට සුන්දර ආහාරයක්	1. උදායි සූත්‍රය 2. පුත්තමංස සූත්‍රය	42	පැවැත්ම සහ නැවැත්ම	1. චේතනා සූත්‍රය 2. ප්‍රේම-දෝෂ සූත්‍රය
28	කඨිනානිසංස සූත්‍රය		43	ආත්මය තිබෙන තුරු	1. උදාන සූත්‍රය
29	නික්ම යාම	1. නිස්සාරණිය සූත්‍රය 2. තිරොකුච්ච සූත්‍රය	44	භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ ඉසුරුමත් නගරය	1. සම්බෝධ සූත්‍රය 2. නගරුපම සූත්‍රය

45	කෙලෙස් ප්‍රභාණය	1. සබ්බාසව සූත්‍රය (1 කොටස)
46	කෙලෙස් ප්‍රභාණය	1. සබ්බාසව සූත්‍රය (2 කොටස)
47	මට දැන් සුවයි	1. ගිරිමානන්ද සූත්‍රය
48	දැනීම සහ දැකීම	1. රාසිය සූත්‍රය 2. චුන්ද සූත්‍රය
49	මා විසින් මම සැනසීම්	1. බජ්ජනිය සූත්‍ර දේශනාව
50	සුන්දර සමුගැනීම	1. දුතිය මරණසති සූත්‍රය 2. වේපුල්ල පබ්බත සූත්‍රය
51	කසල ගොඩක සුපිපි මලක්	1. කුසල සූත්‍රය 2. ධම්ම පදයෙන්
52	දේව දූතයන් දැකීම සහ හිත හිලැ කරගැනීම.	1. දේවදූත සූත්‍රය 2. විතක්ක සංඝඨාන සූත්‍රය
53	ඇසින් දකිනවාද? සිතින් දකිනවාද?	1. චක්කලී සූත්‍රය 2. සක්කායදිට්ඨිප්පභාන සූත්‍රය
54	හැබෑ ආශ්චයථී	1. ගද්දුල බද්ධ සූත්‍රය 2. අච්ඡරියබ්භූත සූත්‍රය
55	අසිරිමත් බුදු සිරිත සහ සිතෙහි නිවීම.	1. බ්‍රහ්මයු සූත්‍රය
56	මා එසේ නොවේ. අප එසේ නොවේ.	1. සල්ලේඛ සූත්‍රය
57	ගමනට ඇරඹීමක්	1. ගණක මොග්ගල්ලාන සූත්‍රය 2. සල්ල සූත්‍රය
58	නොනැසූ තණ්හා දුක් දෙයි බොහෝ සේ	1. ඤානනිස්සය සූත්‍රය 2. සුකර පෝතිකාවගේ කථා වස්තුව
59	මේ භාවනාවට කාලයයි	1. භාවනාව පිළිබඳ